

Täysistunto

Tiistai 6.11.2018 klo 14.00—17.11

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.11.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (14.00—15.02) ja toinen varapuhemies Tuula Haatainen (15.02—17.11).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 25.10.2018 antanut hallituksen esityksen HE 215/2018 vp, joka on esitys vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi ja joka otetaan lähetekeskusteluun tässä istunnossa.

2.2. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 1.11.2018 antanut hallituksen esitykset HE 216-220/2018 vp, joista esitys HE 218 otetaan lähetekeskusteluun tässä istunnossa.

2.3. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 93-97/2018 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 215/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1,5 tuntia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annetussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päät-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

tyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 4. asiakohtaan.

Keskustelu

14.02 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen eduskunnan käsittelyyn vuoden 18 toisen lisätalousarvion.

Me olemme valmistelleet tätä lisätalousarviota vahvassa talouden nousutilanteessa, vahvoissa näkymissä. Meillä eletään tällä hetkellä taloudessa suhdannehuippua, ja hienointa ja ilahduttavinta on se, että työllisyysaste on kivunnut sinne lähes 72 prosenttiin. Koska talouskasvu on vahvaa ja työllisyys on kohentunut erinomaisella tavalla, myöskin meidän verotulot kasvavat. Siksi tuloarvioita voidaan korottaa 0,5 miljardilla eurolla. [Timo Heinen: Hienoja uutisia!] Meillä ovat sekä arvonnäisäveron, ansio- ja pääomatulo- ja pakkaveron että varainsiirtoveron kertymät kasvaneet, ja siksi näitä voidaan korottaa.

Valtion velanotto tämän esityksen myötä supistuu 1,25 miljardiin euroon. Tämä on erinomainen saavutus, kun ajatellaan sitä tasoa, mistä vuonna 15 liikkeelle lähdettiin. Olen tyytyväinen siihen, että hallitus on saavuttamassa kaikki keskeiset talouspolitiikan tavoitteensa. Tämä ei ole sattumaa, tämä on määrätietoisien politiikan, talous-, työllisyys- ja veropolitiikan, ansiota, määrätietoisien selkeän suunnitelman ja johdonmukaisen politiikan ansiota. Voimme siis esitellä tätä lisätalousarviota positiivisissa tunnelmissa.

Koska ei myöskään ole ollut alkuvuorikauden — eduskunta- ja hallituskauden alun — tapaan esimerkiksi maahanmuuttokriisistä johtuvia yllättäviä suuria menoja, olemme voineet tässä lisätalousarviossa suunnata resursseja tärkeisiin asioihin. Niistä haluan nostaa esille kaikkein tärkeimmän eli työllisyyden. Viime aikojen uutiset työllisyyden kehityksestä ovat olleet siinä mielessä huolestuttavia, että vaikka tämä hurjakin 72 prosentin työllisyysaste ollaan tavoittamassa, niin samaan aikaan me kuulemme eri puolilta Suomea, itse asiassa kaikkialta Suomesta, yritysten viestiä siitä, että he eivät saa osaavaa työvoimaa. Noin 40 prosenttia yrityksistä viestii tätä kaikkialta Suomesta, ja samaan aikaan meillä on kuitenkin edelleen 270 000 työtöntä maassa, kymmeniätuhansia avoimia työpaikkoja, eli meillä on itse asiassa hyvinkin erikoinen tilanne. Siksi tässäkin lisätalousarvioesityksessä resursseja suunnataan erityisesti koulutukseen [Pia Viitanen: Paljonkos sieltä leikattiin?] ja työllisyyteen.

Ensinnäkin osaajapulaa vastaamiseksi lisätään 40 miljoonaa euroa. Toimilla rahoitetaan työttömille suunnattua lyhytkestoista koulutusta ammatillisessa koulutuksessa ja jatketaan muuntokoulutusohjelmia yliopistoissa ja ammattikorkeakouluopetuksessa. Nämäkin tehdään erityisesti osaajapulasta kärsiville aloille, eli pyritään tekemään ja tehdään nimenomaan kohdennettua koulutus- ja työllisyyspolitiikkaa, joka on tässä tilanteessa, jossa avoimia työpaikkoja on mutta osaajia ei saada, aivan oikeaa politiikkaa: esimerkkinä 10 miljoonaa euroa koodarikoulutukseen. Tällä täsmäpanoksella pystytään kouluttamaan ja tarjoamaan opiskelumahdollisuus 1 600—2 400 henkilölle, siis täsmätoimia ja juuri siihen, mitä meidän yritykset kipeästi tarvitsevat. Tämänkaltaisia täsmätoimia me olemme tehneet ja teemme jatkossakin, pala kerrallaan, napsu kerrallaan, jotta mahdollisimman moni suomalainen ihminen, jolla ei ole työtä, saa sen mahdollisuuden työllistyä, kantaa vastuuta itse itsestään, lähimmäisistään, perheestään, nousta pois köyhyydestä ja näköalattomuudesta. [Jukka Gustafsson: Olisi pitänyt tehdä jo aiemmin!] Tämä politiikka on teh-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

nyt tulosta. — Edustaja Gustafsson, olemme tehneet kohta neljän vuoden ajan määrätietoista työtä ja saavuttaneet erinomaisia tuloksia.

Arvoisa puhemies! Olemme myöskin katsoneet, miten me voimme vauhdittaa kasvua. Meidän on tärkeää tukea pk-yritysten ponnisteluja: niiden halua investoida, kasvaa. Siksi olemme rahoittaneet vuonna 16 aloitettua pk-yritysaliteohjelmaa 35 miljoonalla eurolla. Tämän ohjelman laajentaminen tarkoittaa 350 miljoonan euron lainojen myöntämistä kasvaville yrityksille lainatakausten myötä tärkeässä tilanteessa, jossa meidän pitää huolehtia tulevaisuuden kasvusta, kestävästä kasvun luomisesta, uusista yrityksistä, kasvavista yrityksistä, uusista työpaikoista — tämä tukee juuri nimenomaan tätä kehitystä.

Muutamia nostoja, arvoisa herra puhemies: Olen erityisen tyytyväinen siitä, että Merenkurkun laivaliikenteen kehittäminen Vaasan ja Uumajan välillä saadaan liikkeelle uuden laivainvestoinnin myötä. Tätä on tehty yhteistyössä Vaasan kaupungin, alueen toimijoiden sekä hallituksen kesken jo pidemmän aikaa, ja nyt edellytykset olivat kunnossa tehdä tämä 20 miljoonan euron panostus. Tämä on erittäin tärkeää Vaasan seudulle.

Nostan esiin vielä muutamia. Lisäämme kehitysyhteistyöhön yhteensä 4,5 miljoonaa euroa vähiten kehittyneiden maiden ilmastorahastoon sekä EU:n Afrikka-hätärahastoon. Me kaikki tiedämme sen, että maatalous kärsi erityisen paljon viime kesän kuivuudesta ja edellisen kesän kosteudesta. Me olemme tehneet laajan maatalouden tukipaketin, ja tässä lisätalousarvion yhteydessä me lisäämme 7,5 miljoonaa euroa kuivuudesta johtuvien kannattavuusongelmien helpottamiseen. Tämä on sinänsä pieni raha, mutta osa isompaa, noin 80 miljoonan kokonaisuutta.

Ja vihonviimeisenä mutta ei vähäisimpänä: Voin ilokseni todeta, että edelleen pystyimme rahoittamaan tärkeää vanhojen metsien suojeluohjelmaa, Metso-ohjelmaa, 3 miljoonalla eurolla tilanteessa, jossa keskustelemme biodiversiteetin säilymisestä, luonnon monimuotoisuudesta, metsien kestävästä käytöstä. Tämä lisäpanostus jo aikaisempien panostusten päälle oli iso ja iloinen asia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämä valtiovarainministerin puheenvuoro saattaa antaa aihetta muutama debattipuheenvuoroon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

14.10 Timo Hrakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys lisätalousarvioksi ei lainkaan muuta talouden yleistä kuvaa. Hallitus on nauttinut suhdannehuipusta, kuten ministerikin tässä sanoi, mutta silti meille jää jäljelle 1,2 miljardia euroa budjettialijäämää — silti siis velaksi eläminen jatkuu. Ja mikä näyttää nyt aivan erikoiselta, on se, että näitten lukujen valossa hallitus esittää ensi vuodelle suurempaa velkaantumista kuin mitä tänä vuonna tulee toteutumaan. SDP:n vaihtoehtobudjetissa tämä alijäämä supistuu, SDP ottaa, kuten jokaisena vuonna, vähemmän velkaa kuin tämä hallitus suhdannehuipulla. [Ben Zyskowiec: Hrakka huttua keittää!]

Onko hallitus tehnyt asioita hyvin, vai onko sitä auttanut suotuisa suhdanne? Talouspolitiikan arviointineuvosto toteaa, että koska rakenteellinen jäämä, joka on puhdistettu näistä suhdanteista, kasvaa, toisin kuin hallitus on luvannut, niin silloin voidaan todeta, että tämä suhdannehuippu ei ole hallitusta auttanut. Kaikki nämä pienet perunat, [Puhemies ko-puttaa] joista tässä kiitos, eivät vatsaa paljon täytä.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

14.11 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri talouden yleisestä kuvasta, niin kuin edustaja Harakka totesi, johtuen meillä nyt on mahdollisuus panostaa niihin erittäin tärkeisiin, kauan odotettuihin asioihin. Ja tämä johtuu siitä, että työttömyyteen ja toimeentulotukeen, esimerkiksi, joudutaan käyttämään vähemmän varoja, ja sen seurauksena verotulot ovat kasvaneet ja voimme nyt satsata enemmän liikenneturvallisuuteen, korjausvelan hoitamiseen ja tämänkaltaisiin asioihin, jotka kansalaisten kannalta ovat erittäin tärkeitä. Siksi pitää muistaa, että ne monet inhottavat päätökset, joita vaalikauden alussa jouduttiin tekemään, nyt sitten alkavat kantamaan hedelmää ja tulosta, kun talous on kunnossa ja voidaan tätä yleistä talouspolitiikan tuottoa jakaa tällaisilla täsmähankkeilla, jotka sitten vievät taloutta edelleen eteenpäin.

14.12 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsomme tätä Suomen vastausta ilmastokriisiin, niin olisi erittäin paikallaan, että nyt jo tässä lisätalousarviossa vielä vakavammin otettaisiin nämä kansainvälisen ilmastopaneelin suositukset ja Suomen reaktio niihin. On hyvä, että kehitysyhteistyön painopistettä siirretään ilmastoon ja ympäristöön, mutta kun katsoo hallituksessa tähän mennessä tapahtunutta — erittäin suuria leikkauksia myöskin kehitysyhteistyön saralla — näyttää siltä, että emme vieläkään vastaa tähän ilmastokriisiin sillä tavalla kuin meidän pitäisi Suomena siihen vastata.

14.12 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Isosta kuvasta tässä puhutaan, mutta kuten sanotaan, piru asuu yksityiskohdissa. Ministeri Orpo, sanoitte, että maahanmuuton yllättävät kulut ovat helpottaneet, mutta silti täällä lisätalousarviossa esitätte esimerkiksi 6 miljoonaa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon — ehkei tämä nyt ihan ole linjassa siihen, mitä äsken sanoitte.

Sitten olisin kysynyt myöskin, mitä tämä osaamiskeskus pitää sisällään, tämä maahanmuuttajien osaamiskeskus — hyvin epämääräistä tekstiä. Onko tämä joku uusi rahankipaaamispaikka? Onko sieltä jotain konkreettista odotettavissa?

Lisäksi olisin kysynyt tästä ilmasto- ja ympäristöpolitiikasta sen verran, että ollaanko kehitysavun edellytykseksi asettamassa selkeitä mittareita esimerkiksi väestön kehityksen hillitsemiselle. Se on yksi kestävä kehityksen merkittävistä uhkatekijöistä. Muun muassa Afrikassa ja Intiassa väestö kasvaa räjähdysnomaisesti. Miksi tästä ei [Puhemies koputtaa] puhuta?

14.14 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Taloudessa on tapahtunut suuri, iso käänne. Talous kasvaa ennätysvauhdilla, työllisyys paranee, ja samaan aikaan työttömyys vähenee. Arvoisa valtiovarainministeri, teidän johdollanne tehty talouspolitiikka näyttää toimivan. [Ben Zyskowicz: Näin on!] Sitä talouspolitiikkaa on hyvä jatkaa, ja nyt nimenomaan tarvitaan näitä panostuksia työntekijäpulaan. Meillä on paljon yrityksiä, jotka palkkaisivat lisää, kun heille löytyisi tekijöitä, osaavia tekijöitä. On hyvä, että tähän kohdennetaan nyt tässä lisätalousarviossa 40 miljoonaa.

Tässä on myös erinomaisia yksityiskohtia: veteraanirahat — taataan se, että jokainen veteraani pääsee hoitoon — ja Metso-rahast, eli luonnonsuojeluun panostetaan. Mutta on myös se, että tehdään tie jatkamaan tätä korjausvelkaohjelmaa liikenneverkon osalta. Se tarvitaan ensi kaudella. Sitä työtä, jota nyt on aloitettu liikenneministeri Bernerin johdolla, [Puhemies koputtaa] tulee jatkaa myös ensi kaudella.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

14.15 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tietysti hellyyttävää, että kokoomuslaiset puolustavat omaa ministeriä, se on oikein. Minäkin voin vain todeta, että, ministeri Lindström, vaikka ette ole paikalla, teidän työllisyyspolitiikkanne toimii: 115 000 työllistä lisää. Viimeisen kahden vuoden aikana pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt 50 000:lla. Ja mikä hienointa — sanon tämän näin nuorempaan ikäluokkaan kuuluvana — myös nuorisotyöttömyys on vähentynyt 5 prosenttiyksiköllä. Eli hyvään suuntaan mennään. Ja myös tämä 40 miljoonaa muutokoulutukseen on erinomainen lisä tässäkin suhteessa.

Jos ajattelen myös kotikaupunkiani Espoota, joka on hyvin teknologiavetoinen kaupunki, ja niitä yrityksiä on paljon, niin myös tämä koodareiden kouluttaminen, 1 600—2 400 ihmistä, on hyvin merkittävää myös näiden yritysten kannalta.

Toisaalta herää kysymys, että jos nyt on talouden suhdannehuippu, niin minkälainen tilanne on seuraavan hallituksen aikana. Voisin veikata, että ei taloudellisesti ainakaan merkittävästi parempi. Eli kyllä taloudellisesti vaikeat ajat siinä mielessä jatkuvat, että kyllä valtiontaloudesta pitää pitää hyvin tarkkaa huolta, jotta voidaan pitää huolta myös niistä, jotka eivät itse pärjää. [Puhemies koputtaa] Se on se valtion tärkein tehtävä.

14.16 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö, Suomen Pankki ja monet muut tahot ennustavat, että olemme suhdannehuipussa tällä hetkellä ja että tilanne näyttää heikommalta tulevaisuudessa. Sen takia olisi tärkeätä panostaa tulevaisuuteen, uskaltaa tehdä tulevaisuusinvestointeja liittyen koulutukseen, työelämään, sosiaaliturvan rakenteisiin.

Minun mielestäni nyt olisi tärkeätä panostaa koulutukseen aivan uudella tavalla. [Timo Heinonen: Näinhän tässä tehdään!] Pitää luoda kestävä koulutuspolku, joka alkaa sieltä maksuttomasta varhaiskasvatuksesta, menee maksuttoman toisen asteen koulutuksen kautta, oppimisen kautta korkeakoulutukseen ja aina tutkimukseen ja tieteen tekemiseen. Nyt pitäisi palauttaa tieteen kunnia. Me tarvitsemme perusrahoitukseen riittävästi rahaa tulevaisuudessa, jotta saamme innovaatiotoimintaa, tutkimusta, tuotekehitystä, erityisesti perustutkimusta tehtyä. Tarvitaan semmoista politiikkaa tieteen tekemisessä, jossa tutkijat voivat käyttää työpanoksensa tutkimiseen, eivät rahan hankkimiseen. Näistä asioista [Puhemies koputtaa] puuttuu näkemys teidän lisätalousarviossanne.

14.17 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Det känns bra att samsättningsciffran ser bättre ut, och det finns mycket man ännu kan göra, bland annat bör behovsprövningen för utländsk arbetskraft tas bort.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä myös kiittää valtiovarainministeriä Orpoa sekä ministereitä Berner ja Lintilä Merenkurkun liikenteen tukemisesta. Vaasan ja Uumajan kaupungit ovat sitoutuneet myös jatkossa kantamaan päävastuun tästä, mutta valtion raha on äärimmäisen tärkeä mahdollistaja tälle.

Det stärker det nordiska samarbetet — och det känns ju extra bra förstås så här på Svenska dagen — men också såväl energiklustret som hela den marina sektorn i Finland och marinteknologiklustret här längs med vår kust. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

14.18 **Kauko Juhantalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Talouden kasvu näkyy myönteisenä jo varsinaisessa budjetissa. Työ- ja elinkeinojaoston kannalta hyvin miellyttävää oli nähdä kasvutuloksia matkailussa, miten Business Finlandia vahvistetaan, miten Terrafame meni myönteisesti ja niin edelleen. Nyt annan ministeri Orpolle vielä suuren kiitoksen siitä, kun meillä on 270 000 työtöntä ja runsaat 100 000 työpaikkaa vapaana, että olette kiinnittänyt huomiota vielä koulutuksen tarkeyteen. Välttämätöntä on löytää tälle yhtälölle joku yhdysside niin, että nämä numerot lähestyisivät toisiaan. Se on oikea linja, mikä nyt on tässä liikkeellä.

14.18 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Så här på Svenska dagen vill jag ännu understryka att det är väldigt glädjande att regeringen har noterat Kvarken-förbindelserna och också beviljat budgetpengar 10 miljoner euro. Det är väldigt viktigt för att vi ska uppehålla trafiken till vårt västra grannland.

Siinä mielessä, että Suomi on yksi maa mutta meillä on kaksi kansalliskieltä, uskon, että laivayhteys Ruotsiin ja yhteys Pohjoismaihin vahvistunee nyt tämän hankkeen avulla.

I övrigt finns det också många andra saker som är positiva i regeringens budgetförslag, bland annat det att man också ger 7,5 miljoner i tilläggsstöd för jordbruket, och ännu det att krigsveteranerna får 3 miljoner i rehabiliteringspengar.

Näistä iloisista asioista huolimatta haluaisin kiinnittää huomiota siihen EK:n pääekonomistin varoitukseen, josta puhuttiin eilen, että pidemmällä aikajänteellä meillä on kuitenkin valtionvelka lähtenyt kasvamaan tai lähtee viimeistään vuonna 2025, ja toivoisin, että hallitus kiinnittää tähänkin [Puhemies koputtaa] asiaan huomiota.

14.20 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi elää nyt suhdannehuippua. Työttömyys on onneksi laskenut, ja sitä myötä myös työttömyysturva-menot ovat pienentyneet. Se on erittäin hyvä, mutta silti ollaan tilanteessa, että perusturvaetuksia leikataan, indeksileikkauksia ei ole tälle vuodelle eikä ensi vuodellekaan peruttu. Kysymys kuuluu: jos perusturvalla eläville ei ole rahaa laskusuhdanteessa eikä ole rahaa noususuhdanteessa, niin milloin sitten hallituksen mielestä on kaikista köyhimpien vuoro?

Arvoisa puhemies! Päästöhuutokauppatuloja on päästöoikeuksien hinnannousun myötä tullut lisää 72 miljoonaa euroa. Se on totta kai erittäin hyvä asia budjetin näkökulmasta mutta ennen kaikkea ilmastotoimien ja investointien ohjautumisen näkökulmasta. Mutta vaikka 72 miljoonaa euroa tulee lisätuloja, niin näistä vain 2 miljoonaa euroa ohjataan kehitysmaiden ilmastorahoitukseen eli ilmastomuutoksen torjumiseen ja siihen sopeutumiseen köyhimmissä maissa. Tämä ei riitä lainkaan kompensoimaan aikaisempia [Puhemies koputtaa] valtavia leikkauksia. Eikö tätä voitaisi kokonaisuudessaan ohjata ilmastomuutoksen vastaiseen työhön?

14.21 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan siitä, mitä edustaja Sarkkinen totesi. Päästöhuutokauppatuloja on tosiaan tullut yli 70 miljoonaa, joten tässä kohtaa olisi viisasta lisätä kehitysyhteistyömäärärahoja, varsinkin ilmasto-rahautusta. Se olisi myös IPCC:n hälyttävän raportin jälkeen erittäin viisasta.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Puhuitte paljon työllisyyspolitiikasta ja siitä, kuinka yritysten on vaikea löytää osaavaa työvoimaa. Meillä on myös paljon sellaista työvoimaa, jonka on hyvin vaikea löytää omaa paikkaansa: pitkäaikaistyöttömiä, osatyökykyisiä, vammaisia ihmisiä, joiden työllisyysaste on huomattavasti heikempi kuin muualla maailmassa. Näiden ihmisten työllistymisen eteen on tehtävä paljon uusia ratkaisuja, työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista ja muita kannustimia. Mitä te olette tehneet, arvoisa hallitus ja ministeri Orpo, osatyökykyisten työllisyyden edistämiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa vastauspuheenvuorot seuraaville edustajille: Zyskiewicz, Vähämäki, Gustafsson, Anttila. Ja jos ministeri sitten haluaa käyttää välikommentin, 2 minuuttia, niin hänelle siihen mahdollisuus suodaan.

14.22 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisat edustajat, kuulitteko SDP:n puheenvuorot? Edustaja Harakka moitti täällä, että finanssipolitiikka on liian löysää. Sen jälkeen edustaja Rinne käytti puheenvuoron tarpeista investoida koulutukseen, tutkimukseen, ja hintalappua hän ei maininnut, mutta ymmärsin, että hän puhui sadoista miljoonista. Aikaisemmin hän on tullut tunnetuksi miljardilupauksista. Näin voi toimia, kun on oppositiossa.

Mutta edustaja Heinonen sanoi aivan oikein täällä aikaisemmin teille, arvoisa valtiovarainministeri, että teidän johdollanne harjoitettu talouspolitiikka tuottaa tulosta. Itse en ymmärrä, kun esimerkiksi tässä käydyssä työmarkkinakiistassa palkansaajajärjestöt totesivat, että nyt on viimeinen niitti, kun tässä on tämä kikykin jouduttu kestäämään. Siis kilpailukyky sopimus merkitsi Suomelle kilpailukyyn kohenemista, sitä kautta vähintään kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. Eikö tämä käy suomalaisille ammattiyhdistysliikkeille? [Pia Viitanen: Lomarahaleikkauksia ahkerille sairaanhoitajille!]

14.23 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Tämä lisäbudjettiesitys sisältää hyviä ja loogisia esityksiä. Velanotto vähenee 485 miljoonaa, ja tässä tehdään näitä panostuksia, mitä voidaan tehdä nyt, kun työllisyys on kohentunut: Edelleen kohdistetaan kohtaanto-ongelmaan 20 miljoonaa lyhytkestoiseen tutkinnonosaan tähtäävään koulutukseen ja 10 miljoonaa ohjelmistoalan koulutukseen. Nämä ovat hyviä panostuksia. Tekoälytutkimukseen 4 miljoonaa, väylähankkeisiin 70 miljoonaa — ne menevät vt 4:lle, valitettavasti sinne Jyväskylään edustaja Kankaanniemen kotikulmille, mutta toivottavasti jatkossa saadaan vt 4:ään myöskin Oulu—Kemi-välille. Maatalous saa 7,5 miljoonaa ja Metsähallituksen digitalisaatiohankkeet 2,5 miljoonaa. Nämä ovat hyviä lisäyksiä.

Kaikkienensa tämä näyttää hyvältä, mutta totean myös siten, että voi tulla huonoja aikoja. Meillä pitäisi takataskussa olla jonkunlainen leikkauslista. Onko sitä olemassa, kuka sen oikein laatii ja missä vaiheessa?

14.24 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni edustaja, puheenjohtaja Rinne puhuu ihan oikeasti koulutuksen ja tutkimuksen osaamisen kunnan palauttamisesta. Ministeri Orpo rehvasteli nyt sillä, että tähän osaamiseen laitetaan lisäbudjetissa 40 miljoonaa euroa. Hyvä niin, mutta logiikka on nyt vähän tämä, että kun on suhteessa 100 miljoonaa leikattu, niin 5—10 miljoonaa palautetaan. Näin se nyt vain on.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Sivistysvaliokunta viikko sitten käsitellessään ensi vuoden budjettia oli yksimielisesti äärimmäisen huolestunut niistä leikkauksista, mitä ammatilliseen koulutukseen on tehty. Nyt tässä esitetään 10 miljoonaa euroa lisää pilotteihin tilanteessa, jossa osa ammattiin opiskelevista suorittaa kolmen päivän työviikkoa, kaksi on loppoaikaa. Siis me sosiaalidemokraatit edellytämme kyllä, että tähän ammatilliseen reformiin kiinnitetään enemmän huomiota myöskin taloudellisesti. Kuntaliitto oli laskenut, että yli 80 miljoonaa tarkoittavat [Puhemies koputtaa] ne lisätehtävät, jotka uusi laki tuo. Ne pitää kaivaa nyt esille, ministeri Orpo.

14.26 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitukselle ja ministerille kiitos siitä, että tässä panostetaan nyt infraan, koska meillä on infrassa erittäin suuria tarpeita. Nämä menevät todella siihen kiireisimpään. Mutta minun kysymyksestäni kuuluu, arvoisa valtiovarainministeri: onko jotain valmistelua sille, millä me jatkossa kuromme kiinni sitä korjausvelkaa ja rahoitamme uusia investointeja, jotka ovat välttämättömiä infran osalta? Olen aivan varma, että budjettirahoituksen kautta se ei ole mahdollista. Löytääkö tämä hallitus vielä keinoja, joilla se voitaisiin toteuttaa?

Totesitte aivan oikein tästä kuivuuspaketista, että sen osana tässä on 7,5 miljoonaa euroa. Siinä yhteydessä kiinnitän erityistä huomiota siihen, että tietojärjestelmät pitäisi saada nopeasti kuntoon, jotta nämä rahat voitaisiin viljelijöille palauttaa. Polttoaineveroa palautettaessa kesti vuoden, ennen kuin saatiin se edellinen palautus. Ei siitä ole mitään hyötyä, vaikka täällä olisi mikä määrä miljoonia, jos ei niitä saada maksuun.

14.27 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Harakkaa voi heti lohduttaa sillä, että rakenteellinen alijäämä käytännössä painuu nolnaan. Se arviointineuvosto, johon viittasitte, on muistaakseni jo vuoden takainen, [Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa] ja talous on siis kehittynyt niin vahvasti, että julkinen talous on tasapainossa käytännössä jo tämän vuoden aikana, viimeistään alkuvuodesta.

Budjettitalous on alijäämäinen. Se, miksi nyt lisätalousarvion velkamääräarvio tälle vuodelle on alhaisempi kuin ensi vuodelle, johtuu yksinkertaisesti siitä, että meillä oli tälle vuodelle kohdentunut Vientiluotosta kertaluontoinen tulo, joka on maksettu nopeammassa aikataulussa. Joka tapauksessa velkaantuminen on laskenut noin 7 miljardin tasosta todella nopeaa tahtia siihen, että ensi vuonna budjettitalous voidaan saada tasapainoon ja kerryttämään puskureita. Tämä on aivan loistava saavutus.

Ja kyllä, jälleen kerran totean sen, että myönteinen maailmantalous ja euroalueen kasvu ovat olleet aivan keskeisiä, mutta euroalue ja maailmantalous kasvoivat jo edellisen hallituksen aikana, eikä silloin vielä päästy kiinni. Nyt me teimme muun muassa kilpailukykyä parantavia toimia: Kiky-sopimus, 30 000—40 000 työpaikkaa tutkimusten mukaan, aivan kiistaton. Veronkevennyksillä on palautettu ahkerille sairaanhoitajille ja julkisen sektorin työntekijöille se, mitä he ovat tässä hävinneet.

Tulevaisuuteen kun katsotaan, niin meidän täytyy olla todella huolissamme siitä, että ollaan suhdannehuipulla, ja silloin ei ole paikka julkisten menojen kasvattamiselle, [Kari Uotila: Eikö veronkevennyksille!] ei julkisten menojen kasvattamiselle — veronkevennyksille on silloin, kun ne suunnataan sinne, mitkä lisäävät työtä: työtä, yrittäjyyttä, investointeja. — Nyt jos julkisia menoja korotetaan ja samaan aikaan kiristetään työn ja yrittämisen veroja, tilanne on katastrofaalinen. [Ben Zyskowicz: Niin kuin nähtiin!] Pitää olla selkeä

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

suunnitelma tulevaisuuteen jatkaa tätä määrätietoista politiikkaa, panostaa kyllä osaamiseen ja koulutukseen, niin kuin me teemme.

Tästä lisätalousarviosta, näistä käytettävistä varoista, [Puhemies koputtaa] käytetään karhunosa, iso osa, koulutukseen, työllisyyteen, kasvuun ja tulevaisuuteen. [Jukka Gustafsson: Liian vähän, liian vähän kuitenkin! Leikattu niin paljon!]

14.29 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin on käynyt ilmi, taloudellisen kasvun näköalat tulevina vuosina niin Suomessa kuin Euroopassakin ovat vaimeampia kuin nyt, ja siihen pitää tietysti varautua. Näitä pitkän aikavälin kasvun edellytyksiä ja alustoja parannetaan tutkimuksella, tuotekehityksellä, osaamisella, että investointiympäristö on hyvä.

Mutta lisäbudjetilla ei ratkaista kaikkea. Yhtä asiaa kuitenkin toivoisin, ja se on se, että kun meillä on vajaa 70 000 sellaista alle 30-vuotiasta nuorta ja nuorta aikuista, jotka eivät ole töissä, eivät ole koulutuksessa ja ovat heikosti kiinni yhteiskunnassa, niin olisi tärkeää rakentaa heille tällainen selviytymisen ohjelma koulutukseen, työmarkkinoille. Jos sitä ei tehdä nyt ja tulee taloudellinen taantuma, niin olen erittäin huolestunut siitä, miten nämä ihmiset niissä olosuhteissa pärjäävät, ja riski sille, että he syrjäytyvät, on erittäin suuri. Minä toivoisin, että tällaisiin tulevaisuusinvestointeihin näitten nuorten aikuisten kohdalla olisi ollut [Puhemies koputtaa] lisäbudjetissa tilaa.

14.30 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi viikon torstaina hallitus antaa täydentävän budjetin ensi vuoden budjettia koskien. Kysyisin: onko siinä tulossa edes jonkinlaista suunnanmuutosta tai korjauksia siihen kehitykseen, joka ihan oikeasti meillä tässä tutkimus- ja tuotekehityksessä on? Koko 2000-luvun meidän tutkimus- ja tuotekehityspanokset ovat polkeneet lähes ennallaan, kun ne verrokkimaissa — Ranskassa, Britanniassa, OECD:ssä, EU-tasolla — ovat nousseet 30—50 prosenttia suhteutettuna bruttokansantuotteeseen. Ainakin jonkinlainen ele, jonkinlainen liikahdus olisi syytä saada liikkeelle jo tässä täydentävässä budjettiesityksessä.

Sitten pääministeri Sipilä on pikkaisen katunut sitä, että on tehty liiankin kovia leikkauksia perusturvaan — tarkoitti varmaan kansaneläkkeidenkin historiallista ensimmäistä leikkausta vuosikymmeniin. Onko valtiovarainministeri samaa mieltä, että vähän liian kovaa kyytiä [Puhemies koputtaa] köyhille annettiin näillä aiemmilla leikkauksilla?

14.31 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on hyvin käyty keskustelua siitä, että työllisyys on parantunut, mutta ehkä on tosiaan hyvä hetkeksi pysähtyä miettimään, mistä tämä johtuu. Täällä jo mainittiin, että 30 000—40 000 on ekonomistien arvioiden mukaan kilpailukykysovimuksen ansiota. Se, mistä ei vielä ole puhuttu, on se, että hallituksen tekemien muiden lakimuutosten — esimerkiksi koeajan pidentäminen, takaisinottovelvoitteen joustavoittaminen, lomalla sairastamisen omavastuun palauttaminen et cetera et cetera — vaikutus on 33 000—42 000 työpaikkaa ekonomistien arvioiden mukaan. Olennaista tässä on nyt tajuta se, että jokaista näistä uudistuksista vasemmisto-oppositio on täällä vastustanut. [Ben Zyskowiec: Totta kai!] Eli jos olisi menty niin kuin te olisitte halunneet, niin näitä työpaikkoja ei olisi syntynyt, Suomen talouden tilanne ei olisi parantunut niin paljon kuin nyt eikä niille vaalilupauksille, mitä te nyt olette antamassa, olisi senkään vertaa katetta. Nyt on saatu todella iso asia oikeaan suuntaan. [Timo

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Harakka: Maailmantalous! — Ben Zyskowitz: Onneksi kuitenkin vihreät ja demarit kannatti kiky-sopimusta!]

14.32 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin Sipilän hallitus on satsannut paljon tällä hallituskaudella korjausvelkaan, lähes miljardin, ja hyvä, että nyt tässä lisäbudjetissa jatketaan tätä linjaa ja todellakin satsataan myös talvikunnossapitoon. On aika turvatonta ollut välillä ajella Suomen teillä. Hyvä, että tähän satsataan.

En ole ollenkaan pahoillani siitä, että myös Merenkurkun laivaliikenne saa rahaa. Sanoi sin näin, että yksi siitä vain puuttuu: se vaatisi myös sitten Kolmostien parantamista. On ihan selvää, että kun pakotteet Venäjää kohtaan vähenevät jonain päivänä, niin myös Ruotsista ja Norjasta tulee liikennettä Merenkurkun yli ja Kolmostietä myöten sitten aina itärajalle, ja myös meidän tavaraliikenne pyrkii Skandinaviaan ja Atlantin satamiin. Tässä mielessä toivon, että tämä rahoitussolmu, tämä Gordionin solmu, saadaan avattua. Toivonkin valtiovarainministeriöltä näkemystä myös tähän, että pelkästään budjettiraha ei tule riittämään vaan täytyy etsiä keinoja, millä nämä pääväylät saadaan kuntoon, mihin edustaja Anttilakin viittasi.

14.34 **Kimmo Kivelä sin** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kun nyt mitä ilmeisimmin eletään keskellä suhdannehuippua, niin tämä filosofia on aivan oikea: nyt tarvitaan malttia, nyt ei ole syytä rillutteluun ja löysään rahan jakamiseen sinne sun tänne. Meitä varjeltakoon tulevaisuudessakin sellaiselta hallitukselta, mihin kyllä punavihreällä koalitiolla olisi täydet edellytykset, että rahaa jaettaisiin holtittomasti sinne ja tänne [Jukka Gustafsson: Mihin tämä perustuu? Soopaa!] ja vielä tuonnekin. Nyt jaetaan sosiaaliturvaa, turvallisuutta ja riippumattomuutta sillä, [Välihuutoja vasemmalta] että ihmisille tarjotaan työtä. 50 000 pitkäaikaistyötöntä on saanut työtä, on yli 115 000 uutta työpaikkaa, nuorisotyöttömyys on vähentynyt — tämä kaikki kertoo siitä, että hallituksen ja nimenomaan sinisten linja on tässä turvallisuuden linja, [Puhemies koputtaa] turvallisuus tulee myös työstä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Rinne, puolueen puheenjohtaja.

14.35 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on turhaa kiistellä siitä, kuka on nyt saanut aikaan tämän tai mistä johtuu tämä talouskasvu ja työllisyyden parantuminen. Siinä on varmaan monia tekijöitä: edellisen hallituksen, tämän hallituksen [Ben Zyskowitz: Ja seuraavan hallituksen!] ja erityisen paljon EKP:n rahapolitiikka, joka on vaikuttanut siihen, että talous on lähtenyt kasvamaan ja investoinnit ovat lähteneet liikkeelle.

Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, minua kiinnostaa se, miten te näette koulutusinvestoinnit, tieteen tekemisen investoinnit tulevaisuuteen. Eikö ole niin, että koko suomalaisen hyvinvointivaltion rakentamisen keskeinen elementti on se, että ollaan satsattu koulutukseen ja tutkimukseen, tuotekehitykseen, innovaatiotoimintaan? Nyt en löydä tästä teidän lisätalousarviosta enkä teidän talouspolitiikan linjastakaan mitään sellaista, mikä tukisi tätä vaadetta parantaa näitä asioita tulevaisuuteen, 2020—2030-luvulle. Te olette leikannut tämän hallituskauden aikana yli miljardi euroa vuositasolla koulutuksesta ja tutkimuksesta. [Ben Zyskowitz: Senkö te palautatte?] Tätä nämä ihmiset huutavat tuolla yliopistoissa, että nyt tarvitaan perusrahoitukseen rahaa.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän ministerille aivan kohta puheenvuoron, sitä ennen kuitenkin vastauspuheenvuorot, edustaja Kari ja edustaja Arhinmäki. Sitten ministerin puheenvuoro.

14.36 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useampi edustaja otti edellisellä debattikierroksella esiin kehitysyhteistyöleikkaukset, mutta ministeri ei kuitenkaan ehtinyt niitä kommentoimaan. Tämä on sinällään aivan ymmärrettävää, koska hallitus leikkasi heti kautensa alussa kehitysyhteistyöstä merkittävästi, noin 300 miljoonaa euroa, joka laski meidän maksaman rahoituksen tason alle 40 prosentin. Samaan aikaan kuitenkin YK:n kestävän kehityksen tavoitteet sekä Pariisin ilmastositopimus edellyttäisivät meiltä lisää rahoitusta ilmastomuutoksen torjuntaan.

Edellisen hallituksen aikana luotiin tämä innovatiivinen kehitysyhteistyön rahoitusväline, joka on saanut kansainvälisesti laajaa kiitosta, eli se, että päästöhuutokauppatulot käytetään kehitysrahoitukseen ja kansainvälisiin ilmastotoimiin. Nyt kun päästökauppa toimii paremmin ja sieltä tulee enemmän rahaa, niin minkä ihmeen takia me emme tavoittele tätä 0,7 prosentin tavoitetta ja suuntaa näitä rahoja kehitysyhteistyöhön ja ilmastomuutoksen [Puhemies koputtaa] torjuntaan, koska nyt tälle työlle on tarvetta?

14.37 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Talouden suuri kuva on se, että talouden tilanne ja työllisyys ovat parantuneet. Edustaja Heinonen ja edustaja Zyskowicz täällä pääsivät kehumaan, että se on valtiovarainministerin ansiota. [Timo Heinonen: Ei pelkästään!] Kyllä meillä silloin aika vaikutusvaltainen ministeri on, kun on saanut Euroopan keskuspankin elvyttämään miljardeilla ja miljardeilla — varsinkin sen jälkeen, kun on ensin itse vastustanut elvytystä, ja nyt hän on kuitenkin ajanut sen eurooppalaisella tasolla.

Arvoisa puhemies! Sen seurauksena, kun talous on parantunut, jopa pääministeri Juha Sipilä on todennut, että hallitus leikkasi ehkä liikaa. Hän sanoi: ”Jos olisi uskottu, että talouskasvu on 3 prosenttia vaalikauden lopussa, niin olisiko leikkausosuus voinut olla pikkemminkin pienempi.” Näin sanoi pääministeri Sipilä. Mutta jos katsoo, mitä hallitus on tekemässä, niin toisin kuin edustaja Kivelä sanoi, sosiaaliturvaa ei jaeta vaan sosiaaliturvaa leikataan ensi vuonnakin, indeksit jäädytetään. Ja nyt kysymys kuuluu: Kun pääministerikin jo katu näitä päätöksiä, niin vielä ensi vuoden indeksijäädytykset [Puhemies koputtaa] on mahdollista peruuttaa. Peruuttakaa ne. Eikö niin, ministeri Orpo?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tähän vielä edustaja Reijonen, ja sitten ministerille.

14.38 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Sipilän hallitus on onnistunut erinomaisesti työllisyys- ja talouspolitiikassaan. Tämä työllisyyden kasvu on tuonut liikkumavaraa, ja se on varmasti hyvä asia.

Täällä on puhuttu koulutuksesta. Me kaikki tiedämme tällä hetkellä, että tuolla elinkeinoelämässä on tietyillä aloilla erittäin iso pula osaavasta työvoimasta, ja hallitus on tarttunut tähän. Tässä lisätalousarviossa ollaan koulutukseen panostamassa lisäresursseja, ja se on erinomainen asia minusta kaiken kaikkiaan. Tämä ammatillinen koulutus on ihan keskeisessä roolissa eli se toinen aste, siellä nyt tuloksia pitää saada aikaiseksi, ja hallitus on tähän tarttunut.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Toinen erittäin tärkeä asia on, että kun viime talvi oli aika haasteellinen tiestön talvikunnossapidon osalta, niin nyt sinne on rahaa, ja myös se, että on vähän avattu tätä kokonaisuutta, on erinomainen asia. Tästä täytyisi antaa Sipilän hallitukselle erityiskiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministeri — jos paikan päältä 1 minuutti.

14.39 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Puhemies! Valtavasti oli hyviä kysymyksiä. Otetaan nyt muutamia.

Siis me — hallitus ja minä sen valtiovarainministerinä — noudatamme pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaa ja sen taustalla olevaa talouspolitiikan ohjelmaa. Muita esityksiä ei ole tehty. Muita esityksiä ei ole tehty, ja me noudatamme tätä. Tällä talouspolitiikan ja työllisyyspolitiikan toimivalla linjalla, joka on tuottanut lähes 120 000 uutta työllistä tähän maahan, ollaan tasapainotettu julkinen talous, luodaan pohjaa sille, että tulevina vuosina voidaan pitää huolta suomalaisten hyvinvoinnista — niidenkin, jotka eivät työllisty, jotka eivät pärjää itse. Heistä pystytään pitämään huolta, kun julkinen talous on saatu tasapainoon. Sehän on tulevaisuusteko parhaasta päästä, että me olemme pystyneet tähän. Silloin voidaan arvioida esimerkiksi tätä indeksikysymystä eri tavalla.

Mitä koulutukseen tulee, pala palalta kurotaan kiinni ja panostetaan sinne, missä ne tärkeimmät kohdat ovat.

Maahanmuuton kustannuksista [Puhemies koputtaa] totean sen, että ei siis ole yllättäviä suuria, satojen miljoonien kuluja, niin kuin alkukaudesta. [Puhemies koputtaa] Nyt tämä tilanne on hallinnassa, tämä on erilainen kysymys. [Leena Meri: Ei yllätä, ovat merkittäviä koko ajan!]

Ja muihin kysymyksiin palaan sitten [Puhemies koputtaa] seuraavissa puheenvuoroissa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vartin päästä ministerille ehkä vähän useampi minuutti.

14.41 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nuo pääministeri Sipilän viikonvaihteen puheet olivat siis katteettomia vaalipuheita, kun valtiovarainministeri tyrmää sen, että voitaisiin nyt tässä tilanteessa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien etuuksien indeksitarkistukset tehdä. Meillä on täällä se lakiesitys teiltä, hallituksen esitys — vetäkää se pois tai antakaa omille ryhmillenne ohje, että se laki hylätään, ja annetaan indeksikorotusten tulla niille, jotka ovat todella sen tarpeessa. On selvää, että vajaan neljän vuoden takaisesta tilanteesta ollaan päästy roimasti eteenpäin ja jopa hyvään tilanteeseen. Siihen on monia eri syitä, niitä on turha tässä yrittää kaivaa. Mutta nyt on mahdollisuus jakaa tämä potti hieman oikeudenmukaisemmin, [Puhemies koputtaa] veronkevennyksistä voi siirtyä hieman sosiaalisempaan linjaan.

Tuohon Palokanorren korjaamisrahaan [Puhemies koputtaa] suhtaudun hyvin myönteisesti ja olen siitä hyvin kiitollinen. [Markku Rossi: Tulihan se sieltä mutta viimeisessä jälkilauseessa!]

14.42 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz ihmetteli, miten on mahdollista tehdä järkevää suhdannepolitiikkaa ja samalla panostaa koulutukseen ja osaamiseen. Se on mahdollista, kun tekee oikeita valintoja eikä vali-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

koivaa suhdannepolitiikkaa. Nythän hallituksen linja oli se, että kun oli huono aika, niin silloin piti leikata pienituloisilta mutta juuri oikea aika oli tehdä veronkevennyksiä hyvätuloisille. Ja nyt kun talous kasvaa, niin ei ole kuitenkaan oikea aika panostaa pienituloisiin mutta ei ole myöskään oikea puuttua näihin veroetuihin, joita olette tehneet. [Vasemmalta: Se on just näin!] Hallituksen suhdannepolitiikka on valikoivaa, ja osoituksena siitä on se, että näillä ennusteilla velkaantuminen tulee ensi vuonna kasvamaan. Mutta odottakaa ensi viikkoa: meidän vaihtoehtomme tulee osoittamaan sen, miten on mahdollista yhdistää järkevä suhdannepolitiikka ja osaamispäätökset.

Arvoisa puhemies! Tämä Metso-ohjelma kiteyttää hallituksen politiikan. Äskен ministeri juhli lisäsatksauksilla, vaikka todellisuus on se, että koko Metso-ohjelman rahoitusta on vuodesta 2015, näidenkin satsausten jälkeen, [Puhemies koputtaa] leikattu lähes 20 miljoonalla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Zyskoviczin nimi mainittiin niin äänekkäästi, että edustaja Zyskowicz, teille vastauspuheenvuoro. [Timo Harakka: Oh-hoh!]

14.43 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Itse olen sitä mieltä, että tämä huoli, jota esimerkiksi edustaja Rinne ja edustaja Gustafsson kantoivat koulutuksen ja tutkimuksen tarpeista, on ihan perusteltu. Sinne tarvitaan lisää panostuksia, ja sieltä on liikaa leikattu. [Vasemmalta: Liikaa?] — Olen itse tätä mieltä. Olisin itse leikkannut enemmän muualta ja vähemmän sieltä.

Mutta itse halusin kiinnittää huomiota siihen ristiriitaan, että kun edustaja Harakka kantaa huolta siitä, että finanssipolitiikka on liian löysää, samaan aikaan edustaja Rinne käyttää pitkän puheenvuoron, joka keskittyy siihen, kuinka on koulutukseen, tutkimukseen satsattava, ja jos edustaja Rinne olisi jonkun hintalapun maininnut tälle esiin tuomalleen huolelle, niin se olisi ollut vähintään satoja miljoonia, jos ei enemmänkin. Nyt edustaja Lindtman viittaa siihen, että ensi viikolla on varjobudjetti, jossa käy ilmi, miten tämä rahoitetaan. Toivottavasti nyt ei huuhaa-rahalla, esimerkiksi Sitran ja Suomen Pankin ryöstämisellä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, totean tässä, että mieluusti en myönnä samalle eduskuntaryhmälle perä perää kahta vastauspuheenvuoroa, vaikka äskeisessä tilanteessa kovasti pyydettiin toista puheenvuoroa samalle ryhmälle. [Timo Heinonen: Ne on niin eri linjalla! Demareilla on kolme linjaa!] Jotta saadaan debattia aikaan, niin vuoron perään eri ryhmien kesken.

14.45 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä vähän ihmeellistä joutua opettamaan tällaisia aivan perusasioita näin kokeneille henkilöille kuin täällä salissa on. Mutta siis pysyvä meno ja investointi ovat kaksi aivan eri asiaa. Investoinnin ajatus ja peruste on se, että se tuottaa takaisin itsensä ja enemmän laskettavissa olevalla aikavälillä. Koulutus-, oppimisinvestoinnit, tulevaisuusinvestoinnit tehdään vain sen tähden, että ne tuovat 2020-luvulla meille talouskasvua ja työllisyyttä yli tämän 72 prosentin, kun kaikki olemme sitä mieltä, että 75 prosenttia on seuraava lähitavoite.

Lisäksi ministeri Orpolle sellainen korjaus, että vaikka täällä ei valiokuntien keskeneräisiä asioita käsitelläkään, niin tämä talouspolitiikan arviointineuvoston arvio oli alle kuu-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

kauden vanha. Ja se oli vielä alleviivattu niin, että todellakin arviointineuvosto halusi tehdä selväksi sen, että julkisen talouden tasapainottuminen [Puhemies koputtaa] ei ole hallituksen vaan suhdanteen ansiota. Pieni nöyryys paikallaan, kiitos.

14.46 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erinomaisesti, että Sipilän johdolla hallitus on päässyt hyviin, erinomaisiin tuloksiin, ja myös valtiovarainministeri Orpo on siinä hyvin pärjännyt.

Tässä on erinomaisia asioita, esimerkiksi tämä pk-yritysohjelmasatsaus 35 miljoonaa. Tässä on vipuvaikutus, joten saamme sillä noin 350 miljoonaa pk-sektorille lisärahoitusta. Sitten kun tähän lasketaan mukaan myös tämä Tesin ja EIP:n sopimus, niin me olemme lähes 500 miljoonan paketissa, millä voimme tällä hetkellä rahoittaa kasvuhakuisia pk-yrityksiä. Tämä on erinomainen pirstysruiske. Kun tähän lisätään sitten vielä nämä työllisyyteen tulevat rahoitukset ja sitten koulutuksen rahoitukset, niin me saamme myös työvoimaa tälle sektorille.

Saantovuoden osalta ovat erinomainen asia nämä talvikunnossapidot, ja toivotaan myös sitten tulevaisuudessa, kuten täällä edustaja Alatalo mainitsi, että Kolmostielle mutta myös kolmosraiteelle — nämä ovat valtakunnan tie- ja raideyhteyksiä — saada vielä rahoitukset jatkossa.

14.47 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu ei varmaankaan kuulijoita hyödytä siinä mielessä, että kukaan ei saa nyt oikein selvää, saavatko esimerkiksi eläkeläiset ja pienituloiset ensi vuonna mitään lisää — ja vastaushan on, että eivät. [Paavo Arhinmäki: Eivät saa! — Välihuutoja vasemmalta]

Joka tapauksessa maahanmuuton osalta haluaisin vain todeta ministeri Orpolle, että kuulijoita varmaan kiinnostaisivat nämä luvut, mitä tässä on mennyt, eli 2017 ja 2019 pelkästään kotoutus- ja turvapaikkamenot ovat 1,4 miljardia. Ne löytyvät täältä teidän keltaisesta kirjastanne — niistä olisi ihan hyvä puhua avoimesti.

Vielä olisin ottanut esille ilmasto- ja ympäristöpolitiikan. Ihan aidosti, maailman kanto-kyky on mennyt. Yleltä tulee joskus jotain hyvääkin ohjelmaa, ja sieltä on tullut nyt tiedotetta siitä, kuinka meidän eläinlajeja kuolee kiihtyvällä vauhdilla. Yksi syy on se, että ihmisiä on liikaa tietyissä maanosissa. Emmekö me voisi kehitysavun edellytykseksi laittaa suunnitelmallista väestönkasvua? Ettekö te voisi [Puhemies koputtaa] vastata siihen? Suomi voisi olla tässä edelläkävijä ja tämän ilmastopolitiikan edelläkävijämaa. Tämä on yksi keino. Ei sen tarvitse olla aina niin, että mitä enemmän laitetaan rahaa, niin silloin on paras.

14.48 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä Juha Sipilän hallituksen lisätalousarvio tukee vahvasti työllisyyttä ja nimenomaan pk-yrityksiä, jotka ovat viime aikoina merkittävästi työllistäneet. Siitä huolimatta meidän on myönnettävä se, että meillä on osaavasta työvoimasta pula. Tuolla maakunnissa on monia semmoisia alueita, missä on todella vaikeaa saada esimerkiksi metallialan koulutuksen saaneita henkilöitä töihin.

Myönteistä tässä lisätalousarviossa on lisäksi se, että talvikunnossapitoon kiinnitetään huomiota, ja se on varautumista nyt tulevaan talveen.

Vaasan vaalipiirin kannalta on erittäin tärkeää, että tämä Vaasa—Uumaja-laivahanke etenee, ja toivottavasti me saamme kotimaisen valmistajan tekemään sen aluksen. Siitäkin

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

huolimatta, että kysymyksessä on yksi alus, se tulee heijastumaan sitten alihankintaverkostoon.

Ja maatalouden osalta on tietysti myönteistä se, että kuivuudesta johtuvia vaikeuksia lievitetään. Tosin se summa on varsin pieni, eli se on [Puhemies koputtaa] pieni hätäapu tässä vaiheessa.

14.49 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun ajatellaan, missä tilanteessa oltiin tämän vaalikauden alussa, silloin korkea työttömyys ja valtion velkaantuminen haastoivat [Paavo Arhinmäen välihuuto — Pia Viitasen välihuuto] — saanko nyt puhua hetken tässä? — [Paavo Arhinmäki: Saat!] suomalaisten hyvinvointipalveluiden rahoituksen. Ja miten tämä hallitus tarttui siihen asiaan? Lähti poistamaan työttömyyttä, tekemään kymmeniä kymmeniä toimenpiteitä työttömyyden vähentämiseksi. Lähes 120 000 ihmistä on saanut työtä, yli 100 000 työpaikkaa on tälläkin hetkellä auki. Tämä kohtaanto-ongelma on edelleenkin asia, joka pitää ratkaista, mutta sen kautta talous on kehittynyt niin, että tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa nettolainanoton tarve oli 3,1 miljardia euroa ja nyt tässä lisätalousarviossa 1,2 miljardia euroa, vaikkakin siellä oli se 1,4 miljardin euron Suomen Vientiluoton korjaus. Mutta silti suunta on oikea: velkaantuminen vähenee, työttömyys vähenee, työllisyys kasvaa, ja sitä myötä pystytään [Puhemies koputtaa] panostamaan myös suomalaisten tulevaisuuteen, koulutukseen ja myös sosiaalimenoihin.

14.50 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se tilannekuva on se, että hallitus on nyt päässyt suhdannehuipun häntään kiinni. Nyt on päästy siihen häntään kiinni, koska ennusmerkit näyttävät, että tulevaisuudessa talouskasvu hiipuu. Ja mitä hallitus on tehnyt? Hallitus on tehnyt politiikkaa, jossa rahat ovat aina olleet loppu, kun kyse on ollut pienituloisen ihmisen asemasta, ja samaan aikaan valtion kassaa on tyhjennetty hyvin anteliailla veronkevennyksillä kaikkein hyväosaisimmille. Miljoonaperintöjen verotusta on kevennetty ja kaikki tämä.

Ilmeisesti, puhemies, nyt täällä on käynnissä joku kolkuttavan omantunnon viikonloppujen ja viikkojen kausi, koska pääministeri Sipiläkin on jo myöntänyt, että nyt kasvu ei ole kuulunut kaikille ja hallitus on ehkä leikannut liikaa. Täällä näyttävä kokoomusedustaja juuri sanoi, että hän olisi leikannut koulutuksesta vähemmän, ja myönsi, että hallitus on leikannut koulutuksesta liikaa.

Mutta ihmettelen, ministeri Orpo, sitä, kun tekin viittasitte, että ehkä sitten tulevaisuudessa voidaan joitain indeksejä tai muita muuttaa, [Puhemies koputtaa] eli sysäätte seuraavalle hallitukselle tämän tehtävän. Tehkää itse seuraavassa täydentävässä budjettiesityksessänne.

14.52 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pihlajanmarjat maistuvat ketulle varsin happamilta. [Eduskunnasta: Ketulle!] — Ketulle nimenomaan. — [Timo Heinonen: Ja Harakalle!] Kun alussa kuuntelin edustaja Harakan puheenvuoroa, niin jäin kyllä miettimään, että edes nyt nämä hänen nimeämänsä hallituksen pienet perunat eivät maistu teille.

Tämä on hirmuisen hyvä lisätalousarvio kaiken sen taloudellisen kärsimyksen jälkeen, mitä kaksi vaalikautta ja vähän pidempäänkin on jouduttu Suomessa kärsimään. Tässä mielessä kyllä tämä on hallitukselle tunnustus. Tulepa talouskasvu sitten taivaasta tai

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

maasta, niin se on paikallaan, ja tältä pohjalta on hyvä edetä. [Välihuutoja vasemmalta — Timo Harakan välihuuto] Nyt kuitenkin hieman pystytään panostamaan osaamiseen, koulutukseen, myös veteraanitukeen, perusväylänpitoon, moniin liikennekysymyksiin.

Arvoisa puhemies! Kysynkin edustaja Rinteeltä: kun tämä hallituskausi on pystynyt noin miljardi euroa panostamaan perusväylänpitoon, oletteko valmis sitoutumaan liikennelupaukseen niin, [Puhemies koputtaa] että seuraava hallitus, jos olette mukana, on myös samantasoinen?

14.53 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattinen puolue sitoutuu tähän parlamentaariseen valmisteluun, jota tehtiin työryhmäpohjalta ja jossa sovittiin siitä, että 300 miljoonaa euroa joka vuosi lisätään perusväylänpitoon. Nyt valitettavasti ministeri Orpo on jättänyt tämän toteuttamatta. Sieltä puuttuu se 300 miljoonaa euroa. Me olemme valmiita sen viemään eteenpäin niin kuin sovittu, mutta ministeri Orpo on sen jättänyt toteuttamatta.

14.53 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan olla tarkka. Minun lisäyksestäni tuossa parlamentaarisessa liikennetyöryhmässä siihen 300 miljoonan euron edelle lisättiin vielä yksi sana: ”vähintään”. Se on totta, että sitä ei hallitus ole tässä uudessa ensi vuoden talousarviossa, siis varsinaisessa talousarviossa, esittämässä, [Paavo Arhinmäen välihuuto: Sinisetkö sen veivät?] mutta se jääkin uuden hallituksen ja uuden eduskunnan tehtäväksi, [Välihuutoja vasemmalta] koska samalla lailla nykyinen hallitus — siis pääministeri Sipilän, kokoomuksen, silloin perussuomalaisten, nykyisten sinisten, hallitus — teki historiallisen ratkaisun, että lähdimme parantamaan suomalaista infraa, sitä suorastaan hetteikköön joutunutta tiepohjaa. Tämä on myös seuraavan eduskuntakauden, seuraavan hallituksen ja vaalikauden asia hoitaa asia kuntoon. Tässä on, edustaja Rinne, [Puhemies koputtaa] totta kai kaikille meille ja niille uusille edustajille, jotka tässä talossa ovat, silloin tehtävää kyllikseen.

14.54 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustelu lähti vähän erikoiseen suuntaan, koska sen sijaan, että keskusteltaisiin siitä, mitä me nyt voimme tehdä, mitä tämä hallitus tekee, mitä tämä eduskunta tekee, aletaankin antamaan tehtäviä seuraavalle eduskunnalle. [Välihuutoja oikealta]

Minä sanon, että ensimmäinen asia, mitä me voisimme nyt tehdä, on se, että indeksijäädytykset eivät ole automaatteja, vaan se on erillinen lainsäädäntö, jolla ne pitää tehdä. Jos se lainsäädäntö vedetään pois, niin silloin indeksit tulevat, ja silloin vastataan esimerkiksi siihen, mitä pääministeri Sipilä viikonloppuna Kuukausiliitteessä sanoi: ”Hallitus leikkasi ehkä liikaa.” Se olisi ensimmäinen vastaus siihen.

Toinen kysymys on se, että valtiovarainministeri Orpo sanoi, että ehkä seuraava hallitus voi tehdä näin. Ehkä te olette lukenut Häkämiehen, puoluetoverinne, puheita, joissa hän sanoi, että seuraava hallitus voi olla sosiaalisen vastuun ja reilun työn hallitus, joka näihin puuttuu. Onko niin, että te toivotte, että seuraava hallitus on sosiaalisen vastuun ja reilun työn hallitus, joka sitten korjaa nämä sosiaaliturvan epäoikeudenmukaisuudet, niin kuin Häkämies on esittänyt?

14.55 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki aivan oikein johdatti puhetta siihen, mitä nyt tehdään. Tämä asia, mikä minun käsit-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

tääkseni nyt on käsittelyssä, sisältää 16 miljoonan lisäyksen perusväylänpitoon. Raha kohdennetaan heikkokuntoisiin siltoihin. Ne ovat erittäin tärkeitä metsäteollisuuden kuljetuksia ajatellen ja myös maatalouden kuljetuksia ajatellen. Kyllä tämä on otettu huomioon, mitä tässä salissa on keskusteltu, että vajehan siellä ilman muuta on verrattuna tähän vuoteen, jolloin tämä määräraha on 1,4 miljardia, historiallisen korkeana, ja se hän johtuu juuri tästä korjausvelkaohjelmasta. Tätä ennen budjettiriihessä hallitus pisti 30 miljoonaa, ja talvikunnossapitoon ohjataan merkittävä määräraha sitä kautta.

Kyllä me olemme kuulleet niitä ongelmia, mitä maakunnissa on ja mitä tiellä tapahtuu. Eiväthän nämä vielääkään riitä, ja todella se on ensi hallituksen asia jatkaa korjausvelkaohjelmaa. Kuinka suuri se tulee olemaan, sitten näemme aikanaan.

14.56 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin toivonut, että hallitus olisi tätä lisätalousarviota tehdessään aidosti kuullut ammatillisesta koulutuksesta koko syksyn kuulunutta huolta siitä, miten kaaosmainen tilanne monissa oppilaitoksissa tällä hetkellä on.

Viime viikolla ilmestyivät aikuisopettajien jäsenkyselyn tulokset, joissa puolet opettajista kertoi olevansa huolissaan omasta jaksamisestaan. Yli 40 prosenttia koki, ettei edes välttämättömiä työtehtäviä ennäätä tehdä työajalla, ja lähes 40 prosenttia koki, ettei opettajana voi enää tehdä työtään kunnolla. Ketkä tästä kärsivät opettajien lisäksi? No, opiskelijat ja tulevaisuuden työelämä.

Tämä lisätalousarvio olisi ollut hyvä mahdollisuus helpottaa tässä ja nyt ammatillisten oppilaitosten ahdinkoa. Pienistä määrärahalisäyksistä huolimatta opettajien ja opiskelijoiden ahdinko nyt kyllä jatkuu, ja tämä on kyllä huonoa tulevaisuuspolitiikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, täällä on vielä pyydettyjä puheenvuoroja seuraavat neljä, siis sellaisilla edustajilla, jotka eivät ole vielä nähdäkseni käyttäneet tässä puheenvuoroa: edustaja Hoskonen, edustaja Kurvinen, edustaja Joona Räsänen ja edustaja Tolppanen.

14.58 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tämän vaalikauden ja hallituksen ohjelma on toiminut. Talous kasvaa hyvää vauhtia, työttömyys pienenee, ja ennen kaikkea ollaan saamassa Suomi sille kasvu-uralle, jolle se ajat sitten olisi pitänyt saada. Mutta iso asia, joka on jäänyt sanomatta tässä keskustelussa, on se, että kasvua on tällä hetkellä muuallakin kuin kasvukeskuksissa. Kainuussa, Lapissa, Satakunnassa, monella muulla alueella on tällä hetkellä erittäin hyvä pöhinä käynnissä, työvoimasta selkeästi pulaa, investointeja lähtee liikkeelle, ja tätä taustaa vasten ihmettelen opposition puheenvuoroja, kun tämäkään ei heille tunnu riittävän. Tuntuu ihmeelliseltä, että kun kasvuun on vihdoinkin päästy, niin sekään ei välttä. No, se on varmaan opposition ongelma.

Puheenjohtaja Antti Rinne viime viikolla antoi vahvan lausunnon siitä, että Suomen metsiä ei pitäisi hakata. 72 miljoonaa mottia kuulemma riittää, vaikka meillä on vuotuinen kasvu lähellä 110:tä miljoonaa mottia vuodessa ja kestävä hakkuumäärä tällä hetkellä 85 miljoonaa, ensi vuosikymmenellä 95 miljoonaa. Että tällä keinoin se demari [Puhemies ko-puttaa] pistää kapuloita kasvun rattaisiin. [Timo Harakka: Ei pistä kapuloita!]

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

14.59 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt käsitellään lisätalousarviota ja sen osana myös tätä yleisempää taloudellista tilannetta, niin ei tässä nyt kannata varmaan ihan hirveästi henkseleitä paukutella, eli kun tulevaisuutta katsoo, niin ei tämä nyt ihan ruusuilla tanssimista ole. Senpä takia kannattaisi nyt keskittyä niihin toimenpiteisiin, joilla varmistettaisiin se, että tämä hyvä työllisyys- ja taloudellinen kehitys, joka Suomessa on nyt ollut menossa, myös jatkuisi tulevaisuudessa. Senpä takia keskiöön nousevat juuri ne tulevaisuusinvestoinnit, joita myös sosiaalidemokraatit ovat esittäneet, jotta varmistetaan se, että hyvinvointia on jatkossakin ja pystymme sitä kautta sitten kehittämään erilaisia tärkeitä palveluita.

Arvoisa puhemies! Kyllä tässä keskustelussa aina kummeksuttaa tämä hallituksen nurinkurinen logiikka, kun toisaalta vaaditaan tätä hirveän tiukkaa taloudenpitoa. Se kyllä pitää aina paikkansa, kun puhutaan pienituloisista, että heiltä voidaan kyllä aina ottaa, on suhdannetilanne mikä tahansa, mutta samanaikaisesti on aina myös hyvä aika [Puhemies koputtaa] kaataa vaikkapa sinne apteekkareille lisää tuloja. Eihän tämä nyt ihan tasapainossa ole. Tulkaa tekin nyt sieltä sitten sen verran vastaan, että lopetatte tämän kaksinaismoralismin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Kurvinen, ja sitten vielä edustaja Tolppanen, ja hänen jälkeensä ministerillä 3 minuuttia.

15.00 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Jonkun verran erityistä, yksilöllistä ja jonkun verran yleistä tästä aivan erinomaisesta lisätalousarviosta:

Ensinnäkin menen yhteen yksityiskohtaan, joka on kyllä todella merkittävä yksityiskohta meidän pohjalaisten kannalta, Vaasan vaalipiirin kannalta, mutta uskon, että se palvelee myös koko Suomea. Elikkä erittäin lämpimät kiitokset Juha Sipilän hallitukselle, että tämä 20 miljoonaa euroa Merenkurkun liikenteen kehittämiseen tulee: 10 miljoonalla tulee tukea, ja 10 miljoonalla saadaan se uusi hybridilaiva, joka toivon mukaan käyttää mahdollisimman paljon puhdasta, uusiutuvaa energiaa — moderni ilmastoystävällinen ja ympäristöystävällinen laiva. Tämä Keskipohjala-yhteys Atlantin rannikolta Norjasta Pietariin syvälle Venäjälle ja Silkkitietä aina Kiinaan asti on erittäin tärkeä Suomen tulevaisuudelle, ja sitä täytyy edistää jatkossakin monella tapaa.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme liikennepolitiikkaan muitakin tällaisia, juuri Merenkurkun laivan tyyppisiä investointeja, jotka tuovat meille kasvua ja kehitystä. Me emme saa taloutta nousemaan ja sitä 75—80 prosentin työllisyysastetta, jos emme satsaa infraan [Puhemies koputtaa] pitkäjänteisesti.

15.01 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ne puheet, mitä kiky-sopimuksesta on tässäkin istunnossa täällä puhuttu, pitävät vain osaksi totta eli ovat osaksi vaihtoehtoja totuutta. Nimittäin vaikka kiky-sopimuksen kautta ehkä on tullut työpaikkoja, niin verotulot eivät silti kunnissa ole kasvaneet. Verotulot ovat kunnissa pienentyneet, ja yhtenä suurena syynä on nimenomaisesti kiky-sopimus, joka on leikannut verotuloja kunnissa — näin muun muassa meillä Vaasassa.

Toinen asia: Puhutaan uusista työpaikoista. Aktiivimallin 18 tuntia toki poistaa työttömyyttä mutta ei lisää verotuloja eikä myöskään pienennä sosiaalimenoja, ei asumistukea eikä harkinnanvaraista sosiaaliturvaa. Nämä menot ovat pysyneet aivan yhtä suurena. Myöskin tämä olisi hyvä ottaa huomioon ja myöntää se.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Puhutaan osaavasta työvoimasta, ja olin todella järkyttynyt, kun kuulin, että esimerkiksi lähihoitajaksi opiskeleville ei enää opeteta sitä, miten mitataan verenpaine, kokiksi opiskeleva ei enää osaa paistaa sisäpaistia — hänen on opeteltava se työpaikalla. [Puhemies: Aika!] Ei näin saada osaavaa työvoimaa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja nyt vastauspuheenvuoro, ministeri Orpo. 3 minuuttia, olkaa hyvä.

15.03 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Rouva puhemies! Aloitetaan ensin näistä liikenteen rahoista. Meidän täytyy tosiaan katsoa sitä kokonaisuutta. Meillä on haasteena edelleenkin miljardiluokan korjausvelka, meillä on tärkeät maakunnalliset kehittämissankkeet eri puolilla, hyvin perusteltuja sinänsä, ja sitten meillä on isot strategiset valtakunnalliset hankkeet, ennen kaikkea nämä raideyhteydet. Nämä kaikki nielevät toistakymmentä miljardia pitkälti, jos nämä kaikki tehdään, ja silloin on selvää, että budjettirahoituksella me emme pysty nopeassa tahdissa näitä kaikkia tekemään. Meidän täytyy lähteä liikkeelle esimerkiksi siitä päätöksestä, että korjausvelkaohjelmaa jatketaan. Tämä hallitushan on käyttänyt perustienpitoon ja korjausvelan purkamiseen paljon enemmän ja suuremman summan yhteensä kuin edellinen hallitus, eli tämä korjausvelkaohjelma näkyy. Nyt me olemme laittaneet 50 miljoonaa ensi vuodelle lisätalousarvion ja varsinaisen talousarvion myötä, millä tämä alkuvuosi hoidetaan. Sen jälkeen se on seuraavan hallituksen iso päätös, koska sen korjausvelan purkaminen pitää jollain rahoittaa. Tämä hallitus teki sen valtion omaisuustuloilla. Se on seuraavan hallituksen talouspolitiikan päätöksenteossa, mutta kaikki puolueet ovat parlamentaariseen työhön sitoutuneet, ja sieltä tämä taso, 300 miljoonaa vuodessa, pitää tavalla tai toisella sitten hakea, mutta mielestäni ei pidä sitoa seuraavan hallituksen käsiä. [Antti Rinne: Mites se autovero?]

Ilmastonmuutoksen osalta totean, että se on todella kohtalonkysymys, todella kohtalonkysymys. Ja minusta sen sijaan, että me säitimme ja syyttelemme toinen toisiamme, meidän pitää yhdessä todeta se, että pitää tehdä paljon enemmän, viimeistään tuo raportti osoitti sen. Minä nostan yhden asian, joka on suhteellisen tuore: Suomi sitoutui YK:n alajärjestön ilmastorahastoon sijoittamalla 100 miljoonaa siihen. [Leena Meri: Pelkkää rahaa!] Tämä kuvaa niitä valtavia panostuksia, joita me teemme jo tällä hetkellä ilmastonmuutoksen torjumiseksi, ja niitä pitää tehdä koko ajan, samalla tavalla kuin esimerkiksi kivihiihden historiallinen kielto energiakäytössä ensi vuosikymmenellä — aivan valtavia päätöksiä. Mutta meidän pitää tehdä lisää, ja mietitään mieluummin yhdessä, miten me löydämme ne tavat, joilla me voimme ilmastonmuutosta torjua.

Edelleen näihin tutkimusmäärärahoihin. Haluan korostaa sitä, että Akatemian ja Business Finlandin yli 100 miljoonan valtuudet tuleville vuosille on otettu erittäin kiitollisena ja tyytyväisenä vastaan — vihdoinkin pysyviä lisäyksiä. Tämä on nyt mahdollista. Koska julkisen talouden tilanne on parempi, niin me voimme tehdä näitä tärkeitä, myös pysyviä, rahalisäyksiä. Näin se vain menee.

Mutta meidän täytyy katsoa sinne tulevaisuuteen, ja on totta, että jotta me pääsemme sinne korkeampaan työllisyysasteeseen, jota me tarvitsemme hyvinvointimme säilyttämiseen, me tarvitsemme isoja, rohkeita uudistuksia. Meillä on selkeä näkemys, selkeä suunnitelma: sosiaaliturvauudistus aktiiviseen suuntaan, työelämän ja koulutuksen uudistus vastaamaan työelämän murrokseen ja verotuksen uudistaminen suosimaan työntekoa ja painopiste sinne haittoihin ja ympäristö-, ilmastoveroihin. Selkeä suunnitelma pitää olla.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Tämä hallitus on tehnyt aivan erinomaista työtä talous- ja työllisyyspolitiikassa, pelastanut suomalaisen hyvinvoinnin. Nyt täytyy jatkaa eteenpäin ja katsoa tiukasti tulevaisuuteen. Meillä ainakin on siihen selkeä näkemys.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt mennään puhujalistaan.

15.06 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Täytyy laittaa ministerille tämä puhe sähköpostiin, kun hänellä on nyt muita kiireitä. [Petteri Orpo: Kiitos siitä!]

Kuten todettua, hallituksen esitys tämän vuoden toiseksi lisätalousarvioksi ei lainkaan muuta yleisen talouden ja hallituspolitiikan suurta kuvaa. Nettovelanotto pienenee, mutta puheista huolimatta velaksi eläminen jatkuu myös suhdannehuipulla, eli jäljelle jää vielä 1,2 miljardin alijäämämäärä talouteen. Tällä hetkellä näyttää siis siltä, että Sipilän hallitus esittää viimeiselle vuodelleen suurempaa velanottoa kuin tälle vuodelle. Tässä suhteessa voidaan puhua vaalibudjetista.

Nyt jos koskaan olisi ollut tilaisuus varautua 2020-luvun haasteisiin ja kiinnittää turvavyöt, ennen kuin kauppasotien, EU:n populistien ja lisääntyvän arvaamattomuuden aiheuttama turbulenssi iskee täydellä voimallaan. Onko hallitus tehnyt asioita hyvin, vai onko sitä auttanut suotuisa suhdanne? Olemme tässä käyneet keskustelua tunnusluvusta, joka tämän paljastaa, ja se on rakenteellisen alijäämän eli suhdanteista putsatun alijäämän tavoite. Puolueeton arviointielin eli talouspolitiikan arviointineuvosto todellakin alleviivaa sitä, että tämän alijäämän korjaamattomuus todistaa, että hallitus ei omilla toimillaan ole edistänyt julkisen talouden parantamista vaan se on ulkopuolisten suhdanteiden ansiota.

Tältä osin hallitus jättää pahan perinnön seuraajalleen löysäämällä finanssipolitiikkaa väärällä hetkellä ja jakelemalla veronalennuksia omille eturyhmille. Hallitus on tuhlaaja-poika. Taskut työnnettiin täyteen rahaa, silti velat vain kasvavat sekä ulkomaille että tulevaisuuteen.

Kestävyyssvaje on edelleen 3,5 bruttokansantuoteprosenttiyksikön luokkaa. Hallituksen itselleen asettama tavoite kuroa 10 miljardin euron kestäväysvaje nolleen on epäonnistunut täysin. Valtiovarainministeriön tuoreen arvion mukaan vain 3 miljardia saatiin kasaan. Edellinen hallitus sopeutti julkista taloutta paljon kovemmin ottein paljon vaikeammassa taloudellisessa tilanteessa. Se joutui aidosti vaikeiden päätösten eteen jakamaan kurjuutta. Siihen verrattuna tämä on ollut pullamössöhallitus.

Tämä, arvoisa puhemies, on se iso kuva. Kun lisäksi hallitus ei ole kyennyt aloittamaan niitä uudistuksia, jotka ovat välttämättömiä 2020-luvun kasvun ja työllisyyden edistämiseksi, perintö on ankea. Kun jo seuraavana vuonna kasvun ennustetaan puolittuvan, niin kiristämisen lisäksi tarvitaan investointeja. Kiristämisellä täytyy rahoittaa, edustaja Zyskiewicz, niitä investointeja, ennen kaikkea oppimiseen ja tutkimiseen. Mutta kuten tiedetään, näistä uudistuksista on käteen jäänyt vain ministeri Saarikon ilmoitus, että tämä hallitus ei kykene aloittamaan edes perhevapaaudistusta.

Tässä lisätalousarviossa uutinen on siis se, mitä kaikkea täällä ei ole, sen sijaan, mitä täällä on. Mutta löytyy täältä pieniä eriä, jotka ovat kiistatta myönteisiä. Tietenkin veteraanien kuntoutukseen ja kotipalveluihin kaikkien eduskuntapuolueiden kesken sovittu lisäys on paikallaan. Lyhytkestoiseen koulutukseen ja maahanmuuttajien kielikoulutukseen vihdoin viimein panostuksia. Osaajia houkuttelevaan ohjelmaan lisätään määrärahoja, joskaan en ole varma niiden oikeasta kohdennuksesta, varsinkin kun otetaan huomioon, että nykyisen pullonkaulan purkamisessa eli tuhansien työlupien selvittelyssä yli vuoden

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

odottaneiden ammattilaisten osalta ei ole päästy eteenpäin eikä siihen lisätty määrärahoja. Tämä on käsittämätöntä ja kansantaloudelle kallista vetkuttelua. Miksi lähdetään kampanjoimaan ulkomaille, kun jo nyt maassa olevat odottelevat, ja pian kai myös turhautuneina poistuvat, osaajat eivät saa varmuutta työnsä tekemisestä ja asettumisesta Suomeen?

Kiitän erikseen myös Verohallinnolle osoitetusta määrärahasta, jollainen löytyy myös SDP:n vaihtoehtobudjetista. Suomellahan on muutenkin kansainvälisen huipputason verohallinto, jolla on edellytykset luoda maailmanlaajuisesti edelläkävyyt menettelyt alustatalouden verottamiseen. Tavoitteenahan on huolehtia regulaatiosta ja reilusta kilpailusta samaan aikaan, kun rohkaistaan innovaatioita, tuottavuutta ja tehokkuutta lisääviä digitaalisia ratkaisuja. Tässä Suomi voi olla edelläkävijä ja Suomen tulee olla edelläkävijä.

Niin ikään on tärkeää lisätä pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusmahdollisuuksia, vaikka ansio tästä nyt ei kuulu suoranaisesti hallitukselle vaan EU:n uusille investointi- ja rahoitusinstrumenteille, joiden avulla vivutetaan pk-yritysaloitteen rahoitusta.

Näistä kaikista pienistä perunoista kiitos, vaikka vatsa ei paljon täytykään. Tosiasiahan on, että jos vene vuotaa, ei vedessä paikkailu auta. Mutta onneksi virta vie, niin ei haittaa, vaikka airot hukkuivat.

15.12 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Viime vaalien alla käytiin talouspoliittista keskustelua, jossa vaihtoehtona vasemmisto tarjosi sitä, että huolehditaan perusturvasta, kaikkein pienituloisimpien toimeentulosta ja sitten toisaalta pyritään elvytyksellä luomaan työpaikkoja, talouskasvua ja sitä kautta taloudelle nousua. Tätä piti vastuuttomana erityisesti oikeisto. Nyt tänään täällä niin edustaja Zyskowiec kuin edustaja Heinonen ja moni muukin on kehnut valtiovarainministeri Orpoa ja keskustalaiset tietysti pääministeri Sipilää siitä, miten talous on saatu kuntoon.

No, katsotaan, mikä on ollut se pääasiallinen resepti talouden kuntoon saamiseen — se on ollut elvytys. Sitä ei ole toki tehnyt niinkään Suomen hallitus, vaan sitä on tehnyt Euroopan keskuspankki, joka on satoja ja tuhansia miljardeja pumpannut rahaa markkinoille, millä on saatu Euroopan talous kasvuun ja sitä kautta vientivetoinen Suomen talous, Suomen teollisuus myös kasvuun ja sitä kautta työllisyys. Eli olemme yhtä mieltä talouden kuvasta, että tällä hetkellä talous on kasvamassa, ja resepti on ollut Euroopan keskuspankin luoma.

Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä puhutaan siitä, miten erinomaista työtä talouspolitiikassa valtiovarainministeri Orpo on tehnyt, niin silloin voi ihmetellä sitä, että jos hän kerran on tehnyt niin loistavaa työtä, niin miksi huomenlahjaksi seuraavalle, tulevalle hallitukselle kuitenkin annetaan edelleen valtionvelkaa siitä huolimatta, että pienituloisilta on leikattu rajusti, ja miksi itse asiassa alijäämä näyttää kasvavan tulevaisuudessa, ei pienenevän.

No, rehellisesti täytyy kehua rehellisyydestä valtiovarainministeri Orpoa, joka totesi, että kun on henkseleitä paukuteltu siitä, miten nettolainanotoksi vuonna 2018 arvioidaan muodostuvan vain 1,2 miljardia 3,1 miljardin sijaan, niin valtiovarainministeri Orpo aivan oikein ja rehellisesti toi ilmi, että tästä 1,3 miljardia euroa johtuu kertaluontoisesta Suomen Vientiluotto Oy:n ennenaikaisesta lainojen takaisinmaksusta. Tämän kertoi myös valtiovarainministeriön tiedote.

Sen sijaan ihmettelin, että pääministeri Sipilä unohti mainita tämän kaikissa niissä ulosluotoissaan, joissa hän ainoastaan kehui talouspolitiikan toimivuutta ja sitä, miten velanoton tarve on tänä vuonna niin paljon pienempi kuin arvioitiin. Hän unohti mainita tä-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

män kertaluontoisen asian. Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun pääministeri Sipilä näin on tehnyt. Nimittäin hän on myös ihan täällä istuntosalissa esitellessään budjettejä samalla tavalla kehunut, ja silloin jouduimme soittamaan Valtiokonttoriin. Kilautettiin kaverille ja kysyttiin, mistä tämä johtuu. Ja silloin oli samalla tavalla kysymys kertaluontoisesta erästä. Eli tässä valtiovarainministeriön tiedottamiselle ja valtiovarainministerille pisteet suhteessa siihen, miten pääministeri on antanut ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Tässä talouden tilanteessa, jossa on ollut kuulemma pakko, välttämätöntä ja jossa ei ole ollut muita mahdollisuuksia kuin leikata kaikkein pienituloisimmilta, samaan aikaan on kuitenkin ollut varaa jakaa lähes 2 miljardin eli 2 000 miljoonan euron veronalennukset, jotka ovat hyödyttäneet ennen muuta euromääräisesti suurituloisimpia. Onko tämä oikein? Onko tämä reilua? Ei ole. Ja siihen on ilmeisesti pääministeri Sipiläkin lopulta herännyt kolme ja puoli vuotta maata hallittuaan, kun hän toteaa, että hallitus leikkasi ehkä liikaa. Pääministeri totesi, että jos olisi uskottu, että talouskasvu on 3 prosenttia vaalikauden lopussa, niin olisiko leikkausosuus voinut olla pikkaisan pienempi. Nyt kolmen ja puolen vuoden jälkeen herätään tähän ongelmaan.

Mutta annan vihjeen pääministeri Sipilälle: näitä leikkauksia on mahdollista helposti keventää sillä, että hallitus vetää pois eduskunnasta lakiesityksensä indeksijäädytyksistä. Nimittäin indeksit tulevat automaattisesti, ja se vaatii erillisen päätöksen, että pienituloisilta, eläkeläisiltä, työttömiltä ja muilta leikataan. Vai onko kysymys siitä, niin kuin valtiovarainministeri Orpo sanoi, että seuraava hallitus sitten hoitaa? [Pia Viitanen: Hyvä kysymys!] Onko pääministerin vaalilupaus, että ei leikata perusturvasta, ei leikata koulutuksesta? Se on pelottava vaalilupaus. Nimittäin saman vaalilupauksen pääministeri Sipilä silloin keskustan puheenjohtajana antoi ennen viime vaaleja ja toimi täysin päinvastoin. Ja itse asiassa valtiovarainministeri Orpo, joka sanoi, että muutoksia ei ole esitetty eikä muutoksia tehdä, esitti saman lupauksen: koulutuksesta ei leikata. Ja rajusti on leikattu.

Eli ei tässä nyt ihan hirvittävän paljon ole henkseleillä paukutteluun varaa, etenkin, kun katsoo kokoomuksen löysää rahanjakoa: viime viikolla parin miljardin verran luvattiin lisää veronalennuksia. Pelkästään varainsiirtoveron poistaminen — miljardiluokan hintalappu. Jos halutaan kohtuuhintaisia asuntoja, niin ne kyllä hoituvat rakentamalla niitä, ei sillä, että jaellaan valtavia veronalennuksia jälleen lisää.

15.17 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Minusta on hienoa, että hallitus on saanut työpaikkoja aikaiseksi yli 100 000, jos vertaa viime hallituskauteen, kun niitä meni saman verran. Tilanne oli tosi huolestuttava silloin, kun tämä eduskuntakausi alkoi, ja kyllä siinä monella varmaan kurkkua kuristi. Siinä mielessä on hyvä, että on lähdetty eteenpäin. Annan kiitosta myös siitä, että byrokratiaa on purettu ja tiettyjä aivan älyttömiä säädöksiä on poistettu, ihan yksinkertaisesti esimerkkinä vaikka tämä kampaajille asetettu velvollisuus hakea avilta lupa, maksullinen lupa, jotta he voivat yrittäjinä pitää liikettään pyhäpäivänä auki — ihan kuin he eivät osaisi itse arvioida, milloin he ovat töissä.

Tuossa keskustan edustaja Hoskonen arvosteli opposition esityksiä ja näkemyksiä toteamalla näin, että oppositiolle ei mikään kelpaa ja se on opposition ongelma. Itse asiassa sanoisin kyllä, että se viime kädessä on kansalaisten ongelma, mitä me täällä päätämme tai olemme päättämättä. Ei se minkään möhkälemäisen opposition ongelmaksi jää, vaan ihmisten asioista me täällä päätämme, ja pitäisi muistaa, kun me käymme tässä keskustelua, ihmiset seuraavat näitä, että me emme tässä toisillemme mitään teatteriesitystä pitäisi vaan ymmärtäisimme, että meidän pitää kuulijoille ja kansalaisille antaa vastauksia. Me olem-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

me heitä varten täällä, ja siinä mielessä kaikki päätökset ovat kansalaisten ongelmia tai iloja.

Todettiin myöskin joissakin puheenvuoroissa, että näin nyt vain tulee tehdä ja näin tehdään. Kysehän ei tietenkään ole siitä, että näin on jotenkin pakko annetusti tehdä, vaan talousarvion ja budjettien sisällä voi tehdä toisin ja valita oikeudenmukaisesti lisäämättä menoja, ihan miten rahoja jaetaan tai mistä leikataan. Se on arvovalintakysymys.

Se nyt on tietysti ihan naurettavaa tässä vaiheessa ruveta puhumaan, että seuraava eduskunta korjaa asioita, koska meidän käsittelemme nyt lisätalousarviota ja meillä on vielä ensi vuoden koko talousarvio käsittelemättä. Ei meillä ole sellaista kiirettä, että me emme voisi käsitellä nyt asioita, joihin halutaan enemmistöllä täällä muutos, kuten esimerkiksi pienituloisten ongelmia näissä indeksijäädytyksissä.

Vielä totean sen, että perussuomalaisille luvattiin erikseen silloin, kun hallituskaudelle lähdettiin, että kun talous saadaan kuntoon — olimme mukana näissä monissa inhottavissa päätöksissä ja siitä kannoimme vastuuta — niin näihin palataan. Ei kyllä kaikilta osin ole palattu. Esimerkiksi tämä pienituloisten lääkeomavastuun poisto, 50 euroa: me olemme tehneet tästä lakialoitteen ja puhuneet ja ehdottaneet tätä jo viime syksynä, mutta ei vasta-kaikua. Asumiskulut jatkavat nousuaan, verotusta kiristetään, lämmityspolttoaineverotusta kiristetään, mikä nostaa sitten tietysti taas osaltaan asumiskuluja. Se on oikeasti ihmisille kiinnostavinta, mitä käteen jää menojen jälkeen. Ei se hyödytä, jos annetaan pieni takuueläkkeen korotus, esimerkiksi 9 euroa kuukaudessa, jos asumiskulut nousevat 10 eurolla. Jokainen osaa laskea, että se on miinus 1 euro. Mutta tietysti se on, miten asiat esitetään.

Tänään tarkistin, mistä olen harmissani, että kun ensi viikolla käsitellään näitä vaihtoehtobudjetteja ja me tuomme meidän perussuomalaisten lakialoitteen koskien tätä perintöverotuksen uudistusta lesken asumisajan rauhoittamiseksi perintöverotukselta nimenomaan puolisoiden yhteisen kodin osalta — tähän tosi moni kansanedustaja eri puolueista, joka ikisestä puolueesta mielestäni, ainakin sosiaalidemokraateista, vihreistä, kokoomuksesta ja keskustasta, kannatti — niin valitettavasti en löytänyt sieltä lakialoitteesta yhdenkään kansanedustajan nimeä. Se oli tuossa viikon auki, ja siitä tiedotettiin. Täällä tänään puhuttiin, että jokainen pitääköön lupauksensa, ja nyt peräänkuulutan sitä, ettei täällä aika moni ole edes sitäkään viitsinyt käydä allekirjoittamassa, vaikka se koskee keskituloista, tavallista ihmistä, joka on juuri menettänyt läheisensä. Mutta ei se valitettavasti nyt sitten kiinnostanut.

Haluaisin vielä todeta tuohon, kun ministeri Orpo hyvin lyhyesti puhui maahanmuutosta ja sen kustannuksista: Näitä täytyy tuoda esille sitä varten, että minusta tuntuu, että perussuomalaiset ovat ainoa puolue, joka näistä puhuu. Sanoin tuossa äskettäin, ja olemme näistä usein puhuneet, että esimerkiksi nyt muutamassa vuodessa pelkästään vastaanottoon ja turvapaikkakeskuksiin on mennyt 1,4 miljardia rahaa elikkä saman verran kuin me otamme lainaa ensi vuonna, ja nyt tässä oli vielä tämä 6 miljoonan lisäys. Jotta ihmiset saavat siitä käsityksen, niin ensi vuodelle hallitus on lisäämässä takuueläkkeeseen yhteensä 10 miljoonaa, ja jos ajatellaan, että tänä vuonna heitetään 6 miljoonaa vastaanottokeskuksiin lisää, niin jokainen voi laskea siitä, että 9 euroon olisi saanut monta euroa päälle. Nämä ovat isoja rahoja, nämä pitää konkretisoida esimerkein, ja sen takia minusta on ikävää, että ne aina sivuutetaan sillä lailla, että no, perussuomalaiset nyt puhuvat noista, niillä nyt on aina noita äärisuomalaisia ajatuksia.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Kehitysavusta minun on ihan pakko sanoa, että minä harmittelen, valtiovarainministeri, ja ehkä moni muukin, kun odottaisin ihan aidosti keskustelua siitä, kun puhutaan keinoista. Olen samaa mieltä siitä, että ilmastonmuutos, saasteet, muovilautat ja muut ovat tulevaisuuden suuri haaste, se on sitten sen jälkeen, jos me tänne hukumme saasteisiin, ihan sama, miten me täällä tätä rahaa jaamme, ei tässä ole paljon sitten tekemistä. Mutta meillä on vielä aikaa. Ja yksi merkittävä asia on se, että tietyissä maanosissa on niin paljon ihmisiä, että sinne ei enää mahdu lisää. Siellä ei ole puhdasta juomavettä, eläinlajit köyhtyvät. Me tarvitsemme eri eläinlajeja biodiversiteettiä varten, niin että siellä on tietty luonnon kiertokulku. Jos sieltä jää välistä pois lajeja, se on yksi osa tätä ongelmaa. Vedet saastuvat, ei ole enää viljelyskelpoista maata, ei ole tilaa muille eläinlajeille. Katsoin ihan tästä Maailman luonnonsäätiön tilastosta, että tällä hetkellä esimerkiksi selkärankaisten villieläinten määrä on vähentynyt keskimäärin 60 prosenttia reilussa 40 vuodessa, siis 60 prosenttia, ja selkärankaisia on tällä hetkellä vähemmän kuin koskaan ihmiskunnan historiassa. Onkin sanottu, että kuudes sukupuutto on alkamassa. Me olemme vastuussa tästä.

Yksi merkittävä asia on se, että tietyissä maanosissa pitää edellyttää kehitysavun edellytyksenä, että he esittävät väestösuunnitelman, että miten sitä kansan määrää vähennetään. Se ei auta mitään, vaikka me täällä mitä piipertäisimme, jos muualla maailmassa tulee miljoonia ihmisiä koko ajan lisää, sehän on ihan fakta. Haluan [Puhemies koputtaa] tästä keskustelua, mutta kun ei sitä oikein tunnu syntyvän. Se on joillekin niin kiusallista, ettei siitä voi keskustella. Onhan tässä nyt ollut esimerkkinä esittää maita, joilla on ollut väestösuunnitelma. Me toivomme tänne lisää suomalaisia, mutta toisissa maanosissa joudutaan vähentämään kansaa, ja näin se vain on. Ei ole [Puhemies koputtaa] meidän tehtävämme miettiä loppuun asti sitä, miten he siellä pärjäävät, ja lähettää koko ajan vain rahaa. Kyllä pitää itsekkin pystyä huolehtimaan omasta väestönkasvusta.

15.25 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota, kun ministeri Orpo esitteli lisäbudjettia, siihen, että hän puhui, että tällä hallituskaudella nyt edetään ”pienet napsut kerrallaan”: että tässäkin tuli semmoisia pieniä mukavia napsuja esimerkiksi koulutukseen tai muuta. En sano, että eivätkö ne olisi tarpeen, ne ovat enemmän kuin tarpeen, mutta ehkä tämä kuvaa juuri sitä aika kammottavaa isoa kuvaa, mikä tällä hallituksella politiikassaan on ollut, että ensin otetaan esimerkiksi todella isolla kauhalla koulutuksesta ja sitten tullaan pieni napsu kerrallaan hieman takaisin ja kuvitellaan, että kyllä tässä kauheasti hyvää tehdään.

Mitä on tapahtunut? Kolme ja puoli vuotta on kulunut, ja, puhemies, en minä ole nähnyt hallitukselta kolmen ja puolen vuoden aikana niitä isoja rakenteellisia uudistuksia, mitä ministeri Orpo äsken kovasti peräänkuulutti, että nyt sitten jatkossa tarvitaan isoja uudistuksia ja muuta. No, mitä tällä hallituskaudella? Kolme ja puoli vuotta on ollut aikaa. En ole nähnyt niitä, puhemies. Se ainoa, mitä yritetään kovasti, on sote, ja tiedämme kyllä tällä hetkellä sen valitettavan tilanteen, mikä siihen kaiken kaikkiaan liittyy.

Tosiasia on myös se, että varmasti on niin, että kiitos sen, että maailman tuulet ovat puhaltaneet jo niin hyvään suuntaan, me olemme vihdoinkin täällä Suomessakin päässeet suhdannehuipun häntään kiinni. Mutta se, mikä on koko ajan ollut se huoli meillä, ovat ne arvoalinnat, mitkä nyt tehdään. Kun talous on ollut kasvussa, niin se kasvu ei ole oikeasti kuulunut kaikille. Tosiasia on, että hallitus on esimerkiksi joka syksy leikannut eläkkeensaajilta, indeksileikkaukset on tehty, ja sillä sipuli. Näin se on mennyt, ja se on hyvin, hyvin, hyvin ikävää. Perusturvaa on leikattu keskustajohtoisen hallituksen aikana, ja kyllä se

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

aika tavatonta kaiken kaikkiaan on. Rahaa on riittänyt, kassa on tyhjennetty. Sitä on tyhjennetty varsin antoisiiin veronkevennyksiin kaikkein hyväosaisimmille.

Tässä vaiheessa mainittakoon, että esimerkiksi sosiaalidemokraattien vaihtoehdossa pieni- ja keskituloisilta palkansaajilta ja eläkkeensaajilta perittäisiin vähemmän veroa kuin hallitus perii, mutta ottaisimme reiluuden ja oikeudenmukaisuuden nimissä niiltä vähän isommilta omistajilta hieman enemmän.

Mutta kaiken kaikkiaan se, mikä tässä huolestuttaa aika paljonkin, on se, että mitä enemmän kuuntelee arvioita eri tutkimuslaitoksilta, niin alkaa näyttää siltä, että maailmantalouden tuulet alkavat hiipua, ja voi käydä niin, että talouskasvu hiipuu ennen pitkää. Nyt kun olemme olleet suhdannehuipussa, kasvu ei ole kuulunut kaikille, ja sitten olemme ehkä aika hankalassa taloustilanteessa taas muutamien vuosien päästä. Edustaja Harakka mielestäni jo aika hyvin kuvasi sitä, että tähän nähden on varsin vastuutonta, että velkaantuminen edelleen jatkuu ja hallitus ottaa ensi vuonna suhteessa enemmän velkaa kuin tänä vuonna. Jotenkin tuntuu siltä, että rempsallaan tämä nyt jätetään seuraavalle hallitukselle. [Hannu Hoskonen: Voi hyvänen aika! — Välihuutoja keskustan ryhmästä] Kassa tyhjänä, velkaa edelleen on paljon. Suunnattomia tehtäviä täytyy tehdä ensi vaalikaudella. — Kyllä täällä, arvoisat keskustalaiset, ketkä nyt huutavat kovasti sinne väliin, teillä on varmasti paljon asiaa siellä huudoissa, mutta teidän oma pääministerinne huusi viime viikonloppuna. Teidän keskustalainen pääministerinne huusi viime viikonloppuna, kuvaannollisesti varmasti, jonkinlaisen hätähuudon siitä, että nyt kun kuitenkin talous on mennyt hyvin, niin kuinka on käynyt. Ehkä tämä hallitus on sittenkin leikannut liikaa. Ei tämä ole mikään kevyt lausunto. Ja viimeistään nyt olisi tietenkin hyvä se omatunto löytää ja esimerkiksi tehdä niin, että tämän viimeisen kerran voisi hallitus halutessaan nämä indeksileikkaukset, aika julmat sellaiset, pienituloisilta ihmisiltä kerta kaikkiaan perua.

Nyt kolkuttaa omatunto viikonloppupuheissa. Onhan koko kausi tietenkin keskustalla ollut sen painotteista, että viikonloppuisin kyllä vaaditaan eläkeläisköyhyyden torjumista ja sitten tullaan tänne ja puhutaan salissa, että kaikki on hyvin, ja painetaan nappulaa sen puolesta, että eläkeläisiltä leikataan. Näinhän se on mennyt käytännössä.

Täällä vaikutusvaltainen kokoomuslainen käytti tänään puheenvuoron, että ehkä olisi pitänyt koulutuksesta leikata vähemmän. Eli nyt sitten omatunto — hyvä niin — niissäkin kolkuttaa, mutta niinhän se ei voi mennä, puhemies, mitä juuri ministeri Orpo omassa puheenvuorossaan sanoi, että palataan sitten näihin asioihin kenties ensi vaalikaudella. [Leena Meri: Se on kaksilla rattailla ajamista!] Palataan näihin ensi vaalikaudella. Seuraava hallitus tekee rakenneuudistukset ja hoitaa nämä oikeudenmukaisuuskysymykset, ja perintönä on hiipuva talous ja lisääntyvä velka. Jotenkin kuulostaa, puhemies, siltä, että olisiko hallitus kenties itse voinut jotain neljän vuoden aikana tehdä toisin, ettei tilanne tällä hetkellä olisi tämä.

Puhemies! [Puhemies koputtaa] Nyt ihan lopuksi — huomaa, että aika käy — haluan vain sanoa pari asiaa, jotka liittyvät myös oman maakuntani tilanteeseen. Odotin nimittäin kovasti tätä lisätalousarviota siksi, että Pirkanmaalla oli kovia toiveita sen suhteen, että olisimme saaneet aikaistettua kolmosraiteen suunnittelun aloittamista pääradalle, mikä siis on monen muunkin maakunnan kysymys kuin pelkästään Pirkanmaan. Siihen on hiukkanen rahaa ensi vuoden talousarviossa, miljoona euroa, mutta kaikki tietävät, että se ei tule riittämään määrällisesti. Nyt olisi ollut oiva paikka esittää lisätalousarvioon sitä miljoonan aikaistamista, niin että suunnitteluun oltaisiin päästy nyt, ja sitten ensi vuoden puolella hieman isompi määräraha, jotta tätä pääraideasiaa saataisiin eteenpäin. Tämä on sinänsä har-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

millista, sillä itse aikanaan eräässä debatissa ministeriltä kysyin, voisiko tällaista aikaistamista lisätalousarvioon tämän miljoonan osalta harkita, ja hän sanoi, että hän sinänsä suhtautuu myönteisesti ajatukseen aikaistamisesta, mutta eipä ilmeisesti tätä esitystä nyt ole tehnyt, ja hallitukselta sitä ei tässä paperissa ole.

Toinen asia, mikä tietenkin voisi olla tarpeen jo tässä yhteydessä hoitaa, on tämä edustaja Satosenkin lakialoitteeseen perustuva asia, mikä myös Pirkanmaalla on hyvin tärkeä, niin kuin monella muullakin alueella, jolla on alueellisia työllisyyskokeiluja, eli miksi lopettaa sellainen, joka toimii, miksi repiä sellainen alas. Jatketaan sitä. Se olisi hyvin tärkeä, ja sillä on saatu hyviä tuloksia. Tässä suhteessa olen kyllä antanut täyden tukeni edustaja Arto Satosen aloitteelle kokeilun jatkosta.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Edustaja Hoskonen. [Joona Räsänen: Eikö kello ole jo puoli?] — Käydään loppuun tämä puhujalista, joka tässä on näkyvissä, koska siinä on nyt neljä puheenvuoroa. — Olkaa hyvä, edustaja Hoskonen

15.33 Hannu Hoskonen kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kun tämä hallitus aloitti, niin pitää rehellisesti tunnustaa, missä olimme — kaiken viisauden alku on tosiasioiden tunnustaminen. Kun tämä hallitus aloitti, niin valtion ja kuntien eli julkisen talouden rahoitusasema oli heikentynyt edellisen neljän vuoden kauden aikana 38,5 miljardia euroa. Suora lainaus valtioneuvoston selonteosta: 38,5 miljardia euroa. Meillä oli toistasaatauhatta työtöntä lisää, kolmesta suuresta luottoluokittajasta kaksi oli jo antanut meille punaisen kortin, ja jos kolmas olisi tullut, niin korot olisivat hypänneet ylös välittömästi. Sitäkö oppositio haluaa, että olisimme jatkaneet konkurssihallinnon ylläpitoa? Voimme seurata, arvoisa puhemies, tätä kehitystä nyt tällä hetkellä Italiassa. Sillekö tielle me haluamme? Tuskinpa vain kukaan tässä talossa aidosti haluaa. Edustaja Viitanen äsken sen perään vähäsen kuulutti, mutta ihmettelen vain, että hän kokeneena parlamentaarikkona ei suuria lukuja hallitse. Tai luulen, että hän hallitsee, mutta hän ei halua jostain syystä niitä sanoa julki.

Nyt on 115 000 ihmistä saanut työtä. Se on tarkoittanut noin 500 000—600 000 ihmisen koteihin positiivista asiaa, vähintään 1 000 euroa lisää käyttörahaa per kuukausi, eli valtava edistysaskel. Ja nyt, kun olemme saaneet tuotannon tässä maassa pikkuhiljaa liikkeelle, kilpailukyky on parantunut, meidän on aivan välttämätöntä, arvoisa puhemies, pitää siitä huoli, että kilpailukykyämme säilyy. Yksikään suomalainen tuote ei maailmanmarkkinoille mene, laivat eivät satamasta lähde, ellei tuotteen laatu ole hyvä ja kilpailukyky hinnan suhteen parempi kuin kilpailijamaissamme. Muun muassa Ruotsi on metsäteollisuuden tuotteiden kannalta pahin kilpailijamme ja varmasti pystyy tekemään laatua ja hyvää määrää. Eli nämä asiat on pantu pikkuhiljaa kuntoon.

Ennen kaikkea, arvoisa puhemies, kasvu on keskittynyt muuannekin kuin tänne etelään. Meillä kovimmin kasvavia maakunta ovat Kainuu, Lappi, Satakunta ja niin edelleen, kolme maakuntaa mainitakseni. Näillä alueilla on voimakas työvoimapula, samoin monella muullakin paikkakunnalla ja maakunnalla. Sama koskee kotimaakuntaani. Siellä on selvästi ammattiosajista, muun muassa metallityöstön ammattilaisista, huutava pula, todella huutava pula. Siitä huolimatta meillä on lähes 200 000 työtöntä, eli kyllähän meillä on valtavia rakenteellisia ongelmia edelleen. Ja täällä huudetaan vain sen perään, että rahaa pitäisi jakaa lisää. Mielenkiinnolla odotan demarien vaihtoehtobudjettia, mutta pahoin pelkään, että siellä taas Sitran rahat ovat pelissä ja Suomen Pankin taseeseen ollaan käyty kä-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

siksi. Jos me emme uudista tässä maassa ja pysty tekemään todellisia parannusehdotuksia maan talouteen ja yritysten hyvinvointiin, niin me emme pysty julkista hallintoa kasvattamalla koskaan tästä maasta tekemään muuta kuin konkurssipesän.

Tämän hallituksen yksi iso hyvä teko on ollut siinä, että olemme pystyneet rakenteita keventämään. Yli 300 normia on purettu. Yhtenä esimerkkinä voin sanoa vaikka, että kaavoitusta on yksinkertaistettu, rakentamista nopeutettu, ja on monta monta muuta asiaa. Mutta riittääkö se? No, ei varmasti riitä. Seuraavalla vaalikaudella meidän on tähän byrokratian purkuun tehtävä todella jättiharppauksia lisää. Emme me tarvitse rakennuslupien hyväksymiseen 86:ta valitusta siitä, saako joku rakentaa talon tai tuotantorakennuksen tai jonkun muun. Joku känkkäränsä voi kaikki hankkeet pysäyttää. Tämähän on demokratiaa? Eikös enemmistön pitäisi päättää? Nyt se on melkein semmoinen vähemmistön diktatuuri, että osaamalla kirjoittaa yhden osoitteen ja omistamalla yhden kirjemerkin ja pienen lapun paperia voi pysäyttää monta hanketta. Siihenkö me todella pyrimme?

Kolmas tähän samaan ketjuun kuuluva asia byrokratian purun lisäksi on sitten suomalaisten mahdollisuuksien vielä parempi käyttö. Demarien puheenjohtaja Antti Rinne linjasi Kuopiossa lokakuun viimeisenä päivänä, että Suomen hakkuumäärä on 72,4 miljoonaa mottia eikä yhtään yli. Siis demarien kantako on se, ettei teollisia työpaikkoja lisää, ei lisää hyvinvointia, ei mitään? Että vedämme vain länget kaulaan ja rukkaset putoavat siihen ja ruvetaan ihmettelemään? Metsien kasvun mukaan tällä hetkellä kestävä hakkuumäärä ylittää jo 85 miljoonaa mottia per vuosi. Ensi vuosikymmenellä pääsemme 95 miljoonaan, siis lähelle 100:aa miljoonaa mottia, se on kestävä hakkuumäärä. Tällä hetkellä vuotuinen metsien kasvu on lähes 110 miljoonaa mottia. Eli koko ajan hiilinielu kasvaa, koko ajan hiilivarasto kasvaa, mutta demarien puheenjohtaja, merkittävä, mahdollinen tuleva pääministeri, esittää, että nyt on lyötävä liinat kiinni ja ruvettava ihmettelemään. Mitä tehdään investoinneille? Kuopion Finnpulp, pitäisikö sekin ajaa alas? Entäs Kemijärven sellutehdas? Entäs Lieksan teollisuusinvestointi bioöljyyn?

Biotalous toimii, jos meillä vain riittää tässä maassa sivistystä sen verran, että annamme sen kehittymisen mahdollisuuden myös muuallakin kuin tänne pääkaupunkiseudulle. Pääkaupunkiseutu ei tällä hetkellä itse asiassa ole edes kasvun moottori. Se kasvupotentiaali on ihan muualla tällä hetkellä. Jos me haluamme tähän maahan saada jonain päivänä aidosti ilmastoystävällistä politiikkaa, meidän on rohjettava käyttää omia raaka-aineitamme, ja metsät ovat siinä numero yksi, ehdottomasti ovat. Ja jos meidän näkökantamme tähän asiaan on, että lähdemme jarruttamaan niitä hankkeita, jotka eivät tätä valtavaa keskittämispätkimystä tue, niin silloin mennään kyllä semmoiseen kuiluun, jota ei kukaan halua edes pahimmissa painajaisissaan kuvitella.

Ajatelkaa, me tänä päivänä maksamme kaikkineen erilaisia asumistukia ja muita tukia asumiseen ja elämiseen liittyen lähes 4 miljardia vuodessa. Työttömyys maksaa saman verran, vähän enemmänkin. Lähes 10 miljardia on mennyt rahaa semmoiseen, jonne ei tarvita yhtään rahaa. En jaksa millään ymmärtää, että esimerkiksi demarit tukevat sitä, että tänne pitäisi valtavasti rakentaa lisää asuntoja ja maksaa ihmisille valtavat asumistuet ja saada ne ihmiset lopuksi ikää asunto-orjuuteen. Onko se teidän mielestänne se nirvana, jonne pitäisi kaikkien suomalaisten päästä? Mielestäni ei. Onko todella jonkun työssä käyvän ihmisen, sairaanhoitajan tai lähihoitajan tai jonkun muun, tehtävänä olla sen pankin orja, asunto-orja, lopun ikänsä? Ennen oli maaorjia, se lailla kiellettiin. Nyt näköjään suurkapitalistia halutaan tukea sillä, että maksetaan valtavasti näitä asumistukia, jotta kalliit kämpät käyvät kaupaksi, jotta pystyy maksamaan kalliin vuokran.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Arvoisa puhemies! Tässä muutamia huomioita siitä, minkä tautta kasvun tiellä pitää pysyä. Demarien viime vaalikauden vaihtoehto ei taida olla realismia — toivon mukaan ei sitä koskaan tule olemaan. Sillä tiellä olisimme Kansainvälisen valuuttarahaston huomassa jo tänä päivänä. Jos ette puheitani usko, niin tutustukaa hieman Italian tilanteeseen. Siellä on juuri se kehitys, mitä te näköjään viime vaalikaudella tavoittelitte. Toivon, arvoisa puhemies, että Suomi ei sille tielle koskaan joudu. Me tarvitsemme vain pikkuisen lisää isänmaanrakkautta ja avarakatseisuutta. Ei se sen isompi juttu ole.

15.40 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! On paikallaan tässäkin keskustelussa jälleen kerran kerrata ne Suomen talouden viime vuosien kehityskulut, kun täällä on jälleen kerran tämän toisen lisätalousarvion keskustelussa haastettu koko tämän vaalikauden talouspolitiikka. Kertauksena sama, minkä sanoin, kun käsittelimme lähetekeskustelussa ensi vuoden varsinaista valtion budjettia: Meidän pitää muistaa, mistä lähdettiin kolme ja puoli vuotta sitten liikkeelle. Silloin maailmantalous kasvoi, Euroopan talous kasvoi, niin kuin se kasvaa tälläkin hetkellä. Totta kai aletaan olla siellä pyramidin huipulla ja kaikki tiedämme, että mikä menee ylös, tulee joskus myös alas, mutta maailma ja Eurooppa olivat nousussa silloin kolme ja puoli vuotta sitten.

Oli kuitenkin kaksi huonoa oppilasta, kaksi luokalle jäänyttä: Kreikka ja me, Suomi. Kolmen ja puolen vuoden aikana me olemme päässeet tästä tilanteesta ylöspäin. Me olemme saaneet yli 100 000 uutta työpaikkaa, me olemme saaneet työllisyysasteen nostettua sinne 72:n hujakoille, ja me olemme saaneet tervehdytettyä meidän julkista taloutta. Se on ollut se pitkä linja talouspolitiikassa, mitä ei voi unohtaa. Me emme voi pitää heikoimmista ihmisistä huolta, jos meidän talous murenee. Se on aivan tosiasia. Se on tosiasia valtiolla, kunnalla ja meidän jokaisen oman perheenkin taloudessa.

Arvoisa puhemies! Tulin tänne puhujakorokkeelle puhumaan vähän liikenneasioista, koska tässä aivan erinomaisessa lisätalousarviossa on paljon panostuksia liikennepolitiikkaan.

Aluksi haluan mainita tämän omalle vaalipiirilleni ja alueelleni erittäin tärkeän hankkeen ja kiittää vielä Sipilän hallitusta ja kaikkia asiassa mukana olleita ministereitä siitä, että nyt 20 miljoonaa euroa saadaan Vaasa—Uumaja-laivayhteyden kehittämiseen: 10 miljoonaa itse siihen liikenteen tukemiseen ja kehittämiseen ja 10 miljoonaa tällaiseen uuteen hybridilaivaan, joka osittain kulkee LNG-kaasulla ja osittain biokaasulla ja josta tulee aivan uuden tyyppinen, ympäristöystävällinen laiva. Tällä on erittäin iso merkitys Vaasan seudulle, Vaasan seudun matkailulle, Vaasan seudun teollisuudelle. Sillä on valtava merkitys omalle kotikaupungilleni Kauhavalle. Meillä on vahva metalliteollisuus, joka linkittyy tähän Vaasan teollisuuteen. Tämän matkailumerkitys on sellainen, jota täytyy erityisesti nostaa esille, koska siellä Lapin ja Kolin varjossa mekin — me pohjalaiset, joilla ei mitään vaaroja ja tunteita ole — vähän niin kuin hiippailemme mukaan tähän Suomen nousevaan matkailuun. Meillä on pandoja, ne löytyvät sieltä Ähtäristä, se on ihan Euroopan laajuinen nähtävyys. Niitä on nyt helpompi tämän laivayhteyden jälkeen tulla Ähtäriin katsomaan. Ja omalla kotipaikkakunnallani Kauhavan Ala-Härmässä on huvipuisto PowerPark, jossa voi maksaa kruunuilla. Siellä kun puhumme talouspolitiikkaa, meillä on osittain kesäisin kokeilussa tämä niin sanottu rinnakkaisvaluuttakuvio, mikä joskus on talouspolitiikassakin nostettu esille.

Mutta, puhemies, uskon, että tällä uudella Vaasa—Uumaja-laivalla on merkitystä myös koko Suomelle, koska yksi meidän iso ulkomaankaupan väylä ja kehityskäytävä lähtee

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

tuolta Atlantin rannalta Norjasta, tulee Suomen läpi Venäjän markkinoille ja sieltä sitten aina Kiinaan asti. Me tiedämme tämän kiinalaisten niin sanotun Silkkitie-aloitteen. He pyrkivät kehittämään tällaista länteen — heistä katsottuna länteen — suuntautuvaa yhteyttä kauppapolitiikassa ja kaupassa, ja me olemme aivan sen Silkkitien varrella. Toivon, että nämä Corridor-hankkeet ja Keski-Pohjola-hankkeet etenevät entisestään ja Suomen valtio on niissä mukana ja patistaa myös Ruotsin kuningaskunnan mukaan tähän. Haluan myös kiittää kaikkia kollegojani Vaasan vaalipiirissä hyvästä yhteistyöstä, että tämä uusi laiva on saatu eteenpäin. Tässä on aidosti ollut sellaista alueellista yhteistyötä yli hallitus- ja puoluerajojen.

Arvoisa puhemies! Jotta me saamme Suomessa työllisyysasteen nostettua sinne lähemmäs 80:tä prosenttia ja pystymme rahoittamaan tämän hyvinvointiyhteiskunnan näiden kaikkien muutosten keskellä ja tässä tyrskyvässä maailmassa, me tarvitsemme infrainvestointeja: päärataa pitää kehittää, tarvitaan kolme raidetta Tampereelta tänne pääkaupunkiseudulle, tarvitaan kaksi raidetta pohjoiseen ja monia monia muita hankkeita, on itärataa, tunnin junaa ynnä muuta. Mutta me emme voi päästä näihin hankkeisiin käsiksi tällä perinteisellä tavalla, että me väännämme täällä eduskunnassa siitä, että laitetaan samalle viivalle opintotuki, kansaneläke ja sitten joku tällainen vuosikymmeniä kestävä ratainvestointi, vaan meidän pitää saada uudenlainen rahoitustapa näihin isoihin liikennehankkeisiin. Ne pitää jollakin tavalla irrottaa tästä perinteisestä budjettimenettelystä. Minusta ei pidä tyrmätä myöskään sitä yksityistä sijoitusrahaa näihin isoihin infrahankkeisiin. Tässä me olemme valitettavasti jääneet, arvoisa puhemies, paljon jälkeen vaikkapa Ruotsista, Norjasta puhumattakaan. Infraan panostaminen, infrasta huolehtiminen on jatkossa aivan keskeinen kysymys sille, että meillä on töitä. Ja jos meillä ei ole töitä, me emme voi pitää huolta niistä heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä.

15.46 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ehdottaa lisätalousarviossaan 40:tä miljoonaa euroa muuntokoulutukseen. Rahaa käytetään työttömien lyhytkestoiseen ja tutkinnon osaan tähtäävään koulutukseen sekä muihin työllistymisen edistämistoimiin. Rahaa kohdennetaan aloille, joilla on akuutti osaajapula. Näitä ovat muun muassa rakennus- sekä sosiaali- ja terveysala. Lisäksi niin sanottuja koodareita koulutetaan lisää. Lisäksi hallitus osoittaa Talent Boost -toimenpideohjelmaan 5 miljoonan euron rahoituksen. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa osaajien saatavuutta kasvualoilla ja yritysten ja kansainvälisten osaajien kohtaantoa tukien maahanmuuttajien työllisyyttä ja yritysten työvoimatarpeisiin vastaamista.

Edustaja Uotila väitti, että tutkimus- ja kehittämismenot ovat polkeneet paikallaan. Edustaja Rinne myös väitti, että hallitus on leikannut tutkimuksesta. Ehkä muisti on lyhyt, tai se on rajoittunut. Jotkut luottavat Tilastokeskuksen tutkimuksiin, kuten myös minä. Tilastokeskuksen mukaan tutkimuksesta on leikannut viime hallitus. Tutkimus- ja kehitysrahoitus laski yhtäjaksoisesti 7 miljardista 6 miljardiin euroon opposition hallitessa vuosina 2011—2015. [Sirpa Paatero: Kokoomusjohdossa!] Neljässä vuodessa rahoituksesta katosi siis yli miljardi euroa. Tutkimus- ja kehitysrahoituksen menot löysivät noususuunnan vuonna 2017. Kasvu vahvistuu nyt, kun Suomi on saatu kuntoon. Tutkimus- ja kehitysrahoitus on myös ylittänyt jo vuoden 2015 tason.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat Tilastokeskuksen mukaan 6,2 miljardia euroa vuonna 2017. Menot nousivat edellisvuodesta 247 miljoonaa euroa. Kasvua oli kaikilla sektoreilla: yrityksissä 3 prosenttia, julkisella sektorilla 8 prosenttia ja korkeakouluis-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

sa 5 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Tutkimusmenojen viiden vuoden mittainen supistuminen päättyi, edellisen kerran kasvua kirjattiin vuonna 2011. Vuonna 2018 tutkimus- ja kehittämismenojen arvioidaan kasvavan edelleen noin 140 miljoonalla.

Poliisitoimen toimintamenoihin myönnetään lisäystä 2,7 miljoonaa euroa. Tämä lisäys johtuu heinäkuussa pidetyn päämiestapaamisen ylimääräisistä kustannuksista poliisille. Haluan kuitenkin huomauttaa, että poliisilla ei ole jatkossakaan ennakoon rahaa tällaisia tapahtumia varten, vaan rahoitus tulee ilmeisesti tällä tavoin taannehtivasti. Samanlainen tilanne saattaa olla myös Rajavartiolaitoksella, jolle myönnetään nyt 670 000 euroa lähes samoin perustein.

Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyöhön ehdotetaan 2:ta miljoonaa euroa, ja Metso-ohjelman toteuttamista ehdotetaan vahvistettavaksi 3 miljoonan lisämäärärahalla. Nämä ovat oikeansuuntaisia lisäyksiä mutta eivät tietenkään riittäviä. Myös veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin tulee 19,3 miljoonan korotus. Tämä on oikein, vaikka tulee monelle jo liian myöhään.

Viimeisenä asiana haluan tuoda esiin vielä tiet. Perusväylänpitoon ehdotetaan yhteensä 46 miljoonan euron lisäystä tasoristeysten turvallisuuden parantamiseen, teiden talvikunnossapidon parantamiseen, korjausvelan vähentämiseen ja riista-aitojen rakentamiseen. Tätä on odotettu tuolla harvaan asutulla alueella jo jonkin aikaa. Nyt hallitus on huomioinut, että koululaisten pitää päästä kouluun, maidon meijerille ja puun tehtaalle myös talvella. Pelkästään polkupyörällä kulkeminen on jatkossakin mahdotonta.

15.50 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä opposition edustaja sanoi yleisestä taloustilanteesta puhuessaan, että hallitus olisi itsekkin voinut tehdä jotain. Minun mielestäni tämä on aika paljon sanottu tilanteessa, jossa hallituksen talouspolitiikka, jota se on harjoittanut, on osaltaan vaikuttanut siihen, että maamme talous on tällä hetkellä niin myönteisessä kehityksessä kuin mitä se on. Suuri kuvahan on se, että talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, julkisen talouden tasapaino vahvistuu. Kukaan ei ole kiistänyt sitä, että talouskehityksellä maailmalla ja Euroopassa on ollut merkittävä vaikutus siihen, miten Suomen talouden on käynyt, mutta lienee aivan yhtä selvää, että myös hallituksen omilla toimilla, hallituksen politiikalla, on tähän myönteiseen kehitykseen vaikutettu.

Äskeisen työmarkkinakiistan osalta ihmettelin sitä, että ammattiyhdistysliike oli valmis vyöryttämään lakkokoneistonsa kaduille ja toreille ja työpaikoille estääkseen hallitusta ja eduskuntaa tekemästä sitä muutosta pienten yritysten palkkaamiskynnykseen, mitä hallitus oli ajamassa. Onneksi tämä kiista ratkesi ja pienyrittäjien työllistämiskynnyys, palkkaamiskynnyys, tulee tämän hallituksen esityksen, joka lähipäivinä saadaan, myötä alenemaan, ja se on hyvä ja tärkeä pieni askel edelleen työllisyyden parantamiseksi. Tähän työmarkkinakiistaan ja sen suhteeseen esimerkiksi kansanvallan arvostamiseen palataan varmasti myöhemmin.

Kun tätä työmarkkinakiistaa käytiin, niin mediasta huomasin, että ammattiyhdistysliikkeen kannalta hallituksen syntilistana oli paljon muuta, tai muutakin, kuin esillä ollut työsopimuslain muutos. Minua henkilökohtaisesti hämmästytti se, että monissa ammattiyhdistysliikkeen edustajien puheenvuoroissa vaikutti siltä, että eniten hiertää solmittu kilpailukyky sopimus, ja siihen kai viittasi sekin, että kampanja työsopimuslain muutosta vastaan nimettiin ainakin SAK:n piirissä tällaiseksi Viimeinen niitti -kampanjaksi.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

On myönnettävä, että kilpailukykykysopimuksessa on eräs merkittävä valuvika, ja se on tietysti se, että lomarahoja leikattiin vain julkisen sektorin työntekijöiltä, kun taas itse olen sitä mieltä, että jos lomarahoihin oli aihetta puuttua, niin silloin olisi ollut oikeudenmukaista ja perusteltua leikata lomarahoja kaikilta. Tämä olisi myös taannut sen, että ne, jotka Suomessa saavat kaikkein suurimpia palkkoja, olisivat tulleet lomarahaleikkausten piiriin. Mutta vaikka tämä valuvika kilpailukykykysopimuksessa mielestäni on, niin on aivan selvää, että kokonaisuutena arvioiden kilpailukykykysopimus hyvin täytti sen tavoitteen, mikä sille asetettiin, eli sen, että Suomen kustannuskilpailukykyä onnistuttiin parantamaan ja sen seurauksena, tämän parantuneen kustannuskilpailukyvyn seurauksena, kymmenettuhannet suomalaiset ovat saaneet töitä. Ja jottei tarvitse luvuista riidellä, niin sanotaan nyt näin, että minä luulen, että voimme olla salissa yksimielisiä ainakin siitä, että tuhannet suomalaiset ovat saaneet töitä, vaikka ekonomistien laskelmat puhuvat noin 30 000:sta.

Kun näin on käynyt, että tuhannet tai itse asiassa kymmenettuhannet työttömät ovat kilpailukykykysopimuksen ansiosta saaneet töitä, niin en ymmärrä, miksi kilpailukykykysopimus on sitten niin hiertävä kivi ammattiyhdistysliikkeen kengässä. Onko se työssä käyviltä, työpaikkansa säilyttäneiltä liikaa vaadittu, että he tyytyvät nollakorotuksiin ja työajan pidentymiseen 6 minuutilla päivässä, jos ja kun sen ansiosta kymmenettuhannet suomalaiset työttömät ovat saaneet töitä? Onko se liikaa vaadittu? Mitä on ammattiyhdistysliikkeen solidaarisuus työttömiä kohtaan? Se on sitä, että vaaditaan parempia työttömyysturvaetuksia, kyllä, mutta entäs kun tehdään sellaisia toimenpiteitä, joilla työttömät saavat töitä, niin eikö sitä politiikkaa pitäisi juuri tehdä ja tukea?

Pitää sanoa, että sinänsä silloin, kun kilpailukykykysopimus tehtiin, sen hyvistä puolista oli erittäin laaja yhteisymmärrys. Tässäkin salissa demarit ja vihreät kannattivat kilpailukykykysopimusta ja toivottavasti kannattavat edelleen. Vasemmistoliitto oli ainoa puolue, joka oli vastaan. Eli en ymmärrä tämmöistä kilpailukykykysopimuksen demonisointia nyt jälkikäteen, kun se on toiminut juuri toivotulla tavalla. Suomen kustannuskilpailukyky koheni, tuhannet tai itse asiassa kymmenettuhannet työttömät saivat töitä, eikä se ole liikaa vaadittu niiltä, jotka työpaikkansa ovat säilyttäneet, että he ovat joustaneet työttömien hyväksi, ei ainakaan minun mielestäni. Sitä paitsi kun nyt katsotaan, mitä tapahtuu työmarkkinoilla, niin palkansaajien reaaliensioden kehitys tällä hetkellä on hyvin positiivinen ja tälle vuodelle ja ensi vuodelle on arvioitu merkittävää reaaliensioden nousua.

Eli, rouva puhemies, summa summarum: minun mielestäni kilpailukykykysopimuksen, jos halutaan olla solidaarisia työttömille, ei pitäisi olla mikään kivi minkään ammattiyhdistysliikkeen kengissä, ja pitäisi olla tyytyväinen siitä ja itse olen tyytyväinen siitä, että Suomessa kyettiin tekemään tällainen laaja-alainen sopimus ja sisällyttämään siihen sellaisia elementtejä, jotka todellakin paransivat Suomen kansallista kustannuskilpailukykyä, ja se sopimus näin ollen johti siihen, että tuhannet tai itse asiassa kymmenettuhannet suomalaiset työttömät saivat töitä.

15.57 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Nyt täytyy sanoa, että olen varsin tyytyväinen siihen, mitä äsken kuulin, mitä sanottiin, sen takia, että nyt edustaja Zyskowiec ei todellakaan enää rehvastellut 120 000 työpaikalla vaan puhui huomattavasti pienemmistä summista. [Ben Zyskowiezin välihuuto]

Sinänsä en lähde kiistelemään siitä, kuinka monta työpaikkaa kiky-sopimus toi tai kuka sen aikaansai tai miksi se tehtiin tähän maahan, siitähän me voisimme kiistellä koko illan, mutta se, mikä on tosiasia, on se, että kilpailukykykysopimus on varsin epätasa-arvoinen. Se

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

kohtelee siten ainoastaan yksiä ihmisiä, kuten edustaja Zyskowicz'kin äsken sanoi ja myönsi.

Mutta kuntapäättäjälle — jos sallitte, että tässä salissa sanoo pari sanaa kuntapäättäjän asemasta — kilpailukyky sopimus oli katastrofi. Miksi? Siksi, että veromarkat menetettiin näitten kesälomarahojen seurauksena. Sellaisilla paikkakunnilla, missä oli paljon julkisen puolen työntekijöitä, verorahat pienenivät, ja niitä ei kukaan kompensoi, ja se vaikuttaa koko siihen kunnan talouteen ja kunnan talouden hoitamiseen. Se tarkoittaa hyvin monessa kunnassa tällä hetkellä sitä, että veroäyriä on kunnallisveron osalta nostettava. Eli mikä on se vaikutus sitten muihin ihmisiin ja tietysti myöskin niihin ihmisiin, jotka ovat kilpailukyky sopimuksen toimenpiteiden alaisuudessa? Jos valtionverotusta lievennetään, niin sitten kuitenkin toisella puolella joudutaan nostamaan kunnallisverotusta, joka koskee joka ikistä kuntalaista, joka siellä saa jonkinäköistä toimeentuloa. Sen sijaan valtionveron puolella helpotus ei koske jokaista kuntalaista, koska jokainen kuntalainen ei yllä valtionveron tasolle. Nämä ovat niitä asioita, että mitalilla on monesti useampia eri puolia.

Sen määrän, mikä on saatu työpaikkoja nyt luotua, olisi pitänyt nostaa meidän verotuloja, myöskin kunnallisverotuloja, huomattavasti enemmän kuin mitä se on nyt pystynyt nostamaan. Toivoisin, että me uskaltaisimme katsoa yhteisesti totuutta silmiin. Jos nyt puhutaan esimerkiksi aktiivimallista, niin ei 18 tuntia työtä kolmessa kuukaudessa nosta kenenkään ihmisen sosiaalista tasoa eikä vähennä kunnan sosiaalimenoja, ne pysyvät aivan samanlaisina.

Mitä sitten taas tulee tähän irtisanomissuojan heikentämiseen, niin tässä kohdassa on todellakin pakko sanoa, että minun matematiikkani on niin yksinkertaista, että jos yksi sanotaan irti ja toinen otetaan tilalle, niin Seitamon opetuksen mukaan se lopputulos on plus miinus nolla. Ei tule yhtään uutta työpaikkaa, mutta toki ei vähenekään yksikään työpaikka. Että kyllä näitä asioita voidaan katsoa monelta, monelta kantilta.

16.00 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolppaselle vastaan, että kokonaistyöllisyys on parantunut maassamme yli 100 000 työntekijällä ja se on erinomainen asia. Jotta meidän ei todellakaan tarvitsisi viettää koko iltaa tässä salissa, niin en lähtenyt esittämään tarkkoja lukuja siitä, että mistä eri komponenteista tämä kokonaistyöllisyyden parantuminen on johtunut ja mikä on ollut eri toimenpiteiden vaikutus tähän lopputulokseen.

Halusin kuitenkin, kun kilpailukyky sopimuksen onnistuneisuutta arvioidaan, kertoa sen, että olemme varmaankin yksimielisiä siitä, että se on johtanut ainakin tuhansien työttömien työllistymiseen Suomessa ja että ekonomistien arvioiden mukaan puhutaan noin 30 000 henkilöstä. Eli tällä halusin vain osoittaa, että kilpailukyky sopimus on työttömien kannalta toiminut toivotulla tavalla, ja työllisyyden parantaminen kilpailukykyyn kohentamisen myötä oli kilpailukyky sopimuksen keskeinen tavoite.

Mitä sitten tulee tähän lomarahaleikkaukseen, niin pidän, kuten jo totesin, epäoikeudenmukaisena sen kohdistamista vain julkiseen sektoriin ja käytännössä lähinnä naisvaltaisille aloille. Edustaja Tolppanen voi kysyä Riku Aallolta ja muilta miesvaltaisten ammattiliittojen johtajilta, miksi tämä lomarahaleikkaus kohdennettiin vain julkiselle sektorille ja käytännössä juuri naisvaltaisille aloille.

Mitä sitten tulee näihin verotuloihin, niin luulen, että verotulotilastot ovat sen verran tuoreita, että kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä kilpailukyky sopimuksen vaikutuksesta verotuloihin ei vielä voida tehdä, mutta kiistan sen, että se olisi ollut kuntien kannalta ka-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

tastroffi. Edelleen edustaja Tolppanen totesi, että se, että ihminen on 18 tuntia töissä kolmen kuukauden aikana, ei ole mikään kunnan työllistyminen, enkä sitä väitäkään. Sen sijaan väitän, että 18 tuntia töissä on parempi kuin nolla tuntia töissä.

Näillä näkökohdilla halusin vastata edustaja Tolppaselle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 218/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 5. asiakohtaan.

Keskustelu

16.03 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tässä ehdotuksessa on kyse aggressiiviseen verosuunnitteluun ja veronkiertoon puuttumisesta niin kutsutulla väliyhteisölainsäädännöllä. On ikävä kyllä kuvaavaa, että ministeri Orpo ei ole esittelemässä tätä kuten muitakaan veronkiertodirektiivin osia, kuten korkovähennysrajoitusta, johon Sipilä ja Orpo ovat palauttamassa niitä porsaanreikiä, jotka Orpon oma ministeriö oli jo poistanut.

Tämänhetkinen hallitus ei ole kiinnostunut veronkierron vastaisesta työstä, toisin kuin muu Eurooppa, joka on aktivoitunut ja saanut aikaan ennennäkemättömän laajaa ja tehokasta lainsäädäntöä. Ikävä kyllä Suomi nykyään pyrkii osaltaan sitä vesittämään, ja kansainvälisestä edelläkävijästä on tullut perässähiittäjä. Nämä ovat kovia sanoja, mutta nyt esitän perusteluja ja evästen valtiovarainvaliokuntaa.

Tämä laki siis osana EU:n veronkiertodirektiiviä on niin sanottu pöytälaatikkoyhtiölaki. Väliyhteisölailla puututaan matalan verotuksen maihin rekisteröityjen pöytälaatikkoyhtiöiden käyttöön verosuunnittelussa. Sen soveltuessa verotetaan ulkomaalaisen pöytälaatikkoyhtiön tai väliyhteisön voitto Suomessa, jolloin verovälttely ei tuota mitään hyötyä. Se koskee eräissä tilanteissa myös sellaisia yhtiöitä, joilla on liiketoimintaa matalan verotuksen maassa. Väliyhteisöä verotetaan yleensä Suomen 20 prosentin yhteisöverokannalla, ja mahdollinen matalan verotuksen maassa maksettu vero hyvitetään Suomessa, jolloin sitten kaksinkertaista verotusta ei synny.

Suomen väliyhteisölaki on ollut voimassa vuodesta 95, ja on selvää, että siinä on eräitä aukkoja, joiden vuoksi se ei täysin estä pöytälaatikkoyhtiöiden käyttöä verovälttelyssä.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Vuonna 2006 tehty veronkiertodirektiivi edellyttää Suomea muuttamaan väliyhteisölainsäädäntöään eräiltä osin. No nyt 12 vuotta myöhemminkään hallituksen esitys ei kuitenkaan käytännössä muuta nykytilannetta. Olennaiset porsaanreiät jäävät voimaan, sentään uusia ei avata. Tältä osin hallituksen esitys tälläkin kertaa on heikompi kuin valtiovarainministeriön ensimmäinen lakiluonnos, jossa eräitä aukkoja oli hiukan saatu umpeen. Epäilemättä elinkeinoelämän painostus on nyt näissä molemmissa veronkiertodirektiivin osissa, ikävä kyllä, tuottanut tulosta. SDP:hän on ehdottanut ohjelmissaan väliyhteisölakiin eräitä tiukennuksia, jotka poistaisivat sen keskeiset ongelmat — esittelen niitä tuossa hetken päästä.

Olennaisin väliyhteisölain ongelmahan on se, että se ei käytännössä sovellu matalan verotuksen Eta-valtioihin rekisteröityihin yhteisöihin. Se johtuu kahdesta syystä. Ensiksi, väliyhteisölaki voi soveltua vain, jos väliyhteisö on saanut rekisteröintivaltiossaan niin kutsuttuja erityisiä veronhuojennuksia. Matala verotus ei itsessään ole erityinen verohuojennus, mikä estää lain soveltumista esimerkiksi Viroon rekisteröityihin sijoitusyhtiöihin. Toiseksi, väliyhteisölaki soveltuu Eta-yhtiöihin vain, jos niillä ei ole tosiasiallista toimintaa kyseisessä maassa. Verotuskäytännössä on katsottu, että hyvin vähäinen toiminta, esimerkiksi yksi työntekijä, voi estää tämän lain soveltumisen. Jopa kymmenien miljoonien veroedun voi siis saada, ja esimerkiksi Stora Ensohan säästi — edeltävistä syistä — vuosina 2005—2010 noin 50 miljoonaa euroa veroja näyttämällä sellukaupan voittonsa hollantilaisessa tytäryhtiössä, jossa tänä aikana työskenteli milloin nolla, milloin kaksi työntekijää. Selluhan ei tietenkään koskaan käynytkään Hollannissa.

Erityisiä veronhuojennuksia koskeva poikkeus poistuisi laista, jolloin laki voisi soveltua kaikkiin matalan verotuksen väliyhtiöihin riippumatta siitä, mistä matala verotus johtuu. Sen sijaan jälkimmäinen ongelma jäisi ennalleen, ja tosiasiallista toimintaa koskevan poikkeuksen soveltumista laajennettaisiin myös Eta-alueen ulkopuolelle. Lakiluonnoksessa sentään edellytettiin ”merkittävää” toimintaa toisessa valtiossa, joka nyt olisi voinut tiukentaa sääntelyä, mutta tämäkin oli sitten liikaa erälle etupiireille.

Tämän lisäksi lakiesityksessä on seuraavia muutoksia: 1) Pöytälaatikoyhtiö voisi olla väliyhteisö, kun suomalaisten määräysvalta on 25 prosenttia — tällä hetkellä 50 prosenttia. Tämä on veronkierron torjunnan kannalta perusteltu muutos, mutta sen käytännön merkitys on suhteellisen pieni. 2) Lain niin kutsuttua toimialapoikkeusta muutettiin hiukan ja samalla laajennettiin sen soveltumista yleisemmin palvelutoimintaan. Tällä hetkellä se soveltuu muun muassa laivanvarustusyhtiöihin, jotka ovatkin hyödyntäneet aukkoa rekisteröimällä aluksia verokeitaisiin. Toimialapoikkeuksen laajentuminen voi mahdollistaa verovälttelyä eräissä tilanteissa, ei senkään merkitys liene mikään valtavan suuri.

Lopuksi, arvoisa puhemies, huomautan, että sosiaalidemokraatit ovat pitäneet aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa esillä monissa yhteyksissä. Myös kansainvälisen veronkierron vastaiseen ohjelmaamme ja vero-ohjelmaamme sisältyy erityisesti väliyhteisölakia koskevia kirjauksia, joita voi nostaa esiin. Väliyhteisölaki on erityisen toimiva laki, sillä se torjuu tehokkaasti verokilpailua ja estää investointeja matalan verotuksen maihin. Sen loiventamista ei siis voi perustella sillä, että tuettaisiin investointeja Suomeen. Päinvastoin löysä väliyhteisölaki kannustaa sijoittamaan muualle kuin Suomeen.

Vero-ohjelman kirjauksista mainitsen ehkä tässä yhteydessä vain neljä: 1) Suomen nykyisen lain puutteet voidaan poistaa, kun direktiivi toimeenpannaan, jolloin se täytyy tehdä Suomen nykyllä lainsäädännön pohjalta eikä supistaa lain soveltamisalaa. Tämä onneksi on toteutumassa. 2) Sen sijaan väliyhteisölakia tulee täsmentää niin, että matalasti verotet-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

tujen väliyhteisöjen tulojen verottaminen on mahdollista myös Eta-alueen yhteisöihin, kun väliyhteisön tulot eivät tosiasiallisesti kerry sen rekisteröintivaltioista. Tällainen muutos tarvittaisiin. 3) Väliyhteisölain tulee koskea kaikkia matalasti verotettuja tuloja riippumatta toimialasta tai siitä, minkätyyppisistä säännöksistä matala verotus johtuu. 4) Väliyhteisölain tulisi soveltua yhteisöihin, joiden verotus on alempi kuin 75 prosenttia Suomen verosta. Nykyisinhän sääntö on 50 prosenttia.

Näiden lisäksi on erittäin tärkeää muistaa se yksi lakialoite, jonka olen tässä pöytäkirjassa aikaisemmin esittänyt. Viittaan siihen aivan lopuksi vain lyhyesti: Lakialoite 8/2018 laajentaisi ulkomailla rekisteröityjen yhteisöjen verovelvollisuutta Suomessa tuloverolaissa siten, että ne ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia silloin, kun niitä tosiasiallisesti johdetaan Suomesta. Myös VM:n asiantuntijatyöryhmä on ehdottanut asiaa aikanaan. Silloin kiinnitettäisiin huomiota siihen, missä olisi tämän toiminnan virtuaalinen toimipaikka, ja sillä on suuri merkitys myös jatkossa digitaalista verotusta uudistettaessa.

16.10 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Käytännössä väliyhteisö tarkoittaa tässä yhteydessä pöytälaatikko- tai holding-yhtiötä. Kyseessä on tärkeä laki ja mahdollisesti taas yksi menetetty mahdollisuus suitsia verovälttelyä ja aggressiivista verosuunnittelua. Väliyhteisösääntelyllä voidaan, jos se tehokkaasti toteutetaan, puuttua aggressiiviseen verosuunnitteluun sekä hillitä valtioiden välistä verokilpailua. Suomen tämänhetkinen väliyhteisölaki sisältää aukkoja ja uudistusta todella kaivataan. Myönteistä hallituksen esityksessä on, että se poistaa erityistä verohuojennusta koskevan poikkeuksen. Hyvää on myös se, että lakia voidaan soveltaa, jos suomalainen määräysvalta väliyhteisössä on vähintään 25 prosenttia, kun nykyisin rajana on 50 prosenttia. Toisaalta hallituksen esitys sisältää puutteita, aivan kuten edustaja Harakka äsken hyvin kuvaili. Hallituksen esitystä on myös oleellisesti heikennetty alkuperäisestä hallituksen esitysluonnoksesta, ja se on suuri pettymys. Vielä lakiluonnoksessa edellytettiin, että toiminta eli sijoittautuminen toisessa valtiossa on merkittävää, jotta laki ei soveltuisi, mutta nyt tämä kirjaus on poistettu. Eli tilanne säilyisi entisenlaisena, nykyisenlaisena eli huonona.

Myös haitallista verokilpailua ruokkivaa, Eta-maiden ulkopuolella sijaitseviin tytäryhtiöihin sovellettavaa tomialapoikkeusta, on laajennettu oleellisesti. Esityksen mukaan esimerkiksi teollisuus, laivanvarustus ja myös monet muut palvelut olisivat soveltamisen ulkopuolella. Käytännössä loivennukset saattavat johtaa siihen, että laki on tulevaisuudessaakin yhtä aukkoinen ja tehoton kuin tähän asti. EU- ja Eta-alueella sijaitsevia ulkomaisia yhteisöä koskeva poikkeus mahdollistaa taloudelliseksi toiminnaksi määriteltävän hyvinkin keinotekoisia järjestelyitä. Lakiesitys on siis joiltain osin hieman eteenpäinmenoa, mutta ei läheskään riittävästi.

Jos ministeri olisi täällä paikalla — mitä hän ei valitettavasti ole, vaikka kyseessä on merkittävä laki — niin kysyisin häneltä: Miksi? Miksi ihmeessä lakiesitys on tällä tavalla vesitetty alkuperäisestä luonnoksesta? Toivottavasti saamme tähän jossain vaiheessa vielä vastauksen, mutta ainakin toivon, että valiokuntatyössä tätä asiaa käsitellään erittäin huolellisesti, sillä aggressiivisen verosuunnittelun ja haitallisen verokilpailun torjumisen tulee olla kansallinen prioriteetti niin tässä kansallisessa lainsäädännössä kuin Suomen EU-vaikeuttamistyössä ja kansainvälisessä vaikuttamistyössä. Valitettavasti näin ei Sipilän hallituksen aikana tunnu olevan.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen osallistumisesta Pohjois-Atlantin liiton johtamaan koulutusoperaatioon Irakissa Suomen ja Pohjois-Atlantin liiton välillä kirjeenvaihdolla tehtävän sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 209/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 6. asiakohtaan.

Keskustelu

16.14 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! En käytä koko 45:tä minuuttia, koska oli ainoastaan yksi puheenvuoro varattu, mutta kiinnitän huomiota muutamaan asiaan, joista tärkein on se, että meillä oli juuri ennen kesätauon alkua täällä Irak-selonteko, ja tiedämme, että tämä esitys, että osallistuisimme myös tähän toiseen operaatioon, tähän koulutusoperaatioon Naton joukkojen kanssa, tuli muutama viikko sen jälkeen. Elikkä kun me syyskuussa täällä käsitelimme selonteon palautekeskustelua, meillä oli ollut tämä paperi odottamassa jo kuukausia, jotenka nousee kysymys, mitenkä puolustusministeriössä asioita organisoidaan, koska olisi ollut vähintäänkin kohtuullista ja järkevää, että tämä sali olisi samanaikaisesti keskustellut näistä kahdesta operaatiosta Irakissa, joissa suomalaiset ovat kouluttamassa. Mutta näin nyt ei tehty.

Suomi on ollut Irakissa näissä operaatioissa, ja erittäin hyvää tulosta, jos katsotaan, ei pelkästään suomalaisten osalta vaan koko operaation osalta Isilin nykyiseen asemaan verraten. Erittäin tyytyväinen olen siihen kohtaan, että tässä Suomi samalla, kun kantaa kansainvälistä vastuutaan myöskin rauhantyössä, toimii kriisinhallinnassa, joka ei ole ollut ihan aina kaikkien ykkösprioriteettina tällä hallituksella, nyt tähän versioon on ottanut myöskin naiset ja tytöt mukaan. Siinä edellisessä sosiaalidemokraatit esittivät, että YK:n päätöslauselman 1325 mukaisesti olisi vahvemmin otettu tyttöjen ja naisten asema kriisinhallinnassa ja koulutusoperaatiossa ja sodankäynnin osalta, mutta niin ei tapahtunut. Toivottavasti tämä linja tästä jatkuu ja paranee ja tässä kohtaa tyttöjen ja naisten asema, joka on eittämättä todistetusti ollut jo pitkän aikaa tiedossa, on merkittävä, jos halutaan tuloksellista toimintaa rauhantyössä tehdä ja pysyä mukana.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain sekä poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

16.16 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on laki kuntien ja valtion virkamiesten työsuhteiden heikentämisestä, ja viime viikolla äänestimme jo useamman pykälän kohdalta. Mutta kun tässä on kolme lakiesitystä, niin näistä yksi on semmoinen, mitä esitämme hylättäväksi kokonaan.

Se koskettaa erityisesti kunnallisia viranhaltijoita, ja siinä ollaan siis heikentämässä työehtoja niin, että takaisinottovelvollisuutta ollaan lyhentämässä. Elikkä kun viranhaltija syystä tai toisesta on sanottu irti, niin sitä aikaa, milloin hänelle pitää tarjota seuraavaa työtehtävää, joka tulee sen samaisen viraston yhteyteen, ollaan lyhentämässä. Siihen ei ole mitään järkevää perustetta, koska ainoa peruste on hallinnollinen taakka ja hallinnollinen taakka ei ole kyllä kovin suuri, eli lähettää se sähköposti 12 kuukauden tai 24 kuukauden aikana.

Toinen asia, mikä on tässä esityksessä, jota esitämme hylättäväksi, on keino, jolla hallitus sanoo parantavansa työllisyystilannetta niin, että pitkäaikaistyöttömät voivat tulla valituiksi kunnalliseen virkaan jopa ilman hakua. Mutta ongelmakohta tässä on, että voidaan valita määräajaksi ilman perusteita. Minä en vielääkään ole löytänyt tai tiedä yhtään semmoista virkaa, mihinkä pitkäaikaistyötön voitaisiin vuodeksi valita määräaikaiseksi ilman perustetta, koska tietääkseni kaikkiin virkoihin, jotka ovat olemassa, kuuluu aikamoinen koulutusvaatimus ja myöskin siihen viran sisään hyppääminen ei ole ihan yksinkertaista. Sen takia tällainen lyhytaikainen keikka jossain viranhoidossa ei ole kyllä perusteltu. Ja toinen näkökulma siihen on, että viroissa ei toimi se sama logiikka kuin työsuhteisten osalta, että markkinat heittelevät, että joskus tuotetta myydään enemmän ja joskus vähemmän. Se ei virkojen perustamisen osalta ole kyllä peruste, vaan virkoihin tarvitaan aina jokin muu peruste, ja se on yleensä hallinnollinen tehtävä. Tästä syystä emme ymmärrä myöskään tätä logiikkaa, joka on siis hylyn toinen osa tässä toisessa lakiesityksessä.

16.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tällä kaudella olemme nähneet, kun hallitus on täällä jo työsuhteen ehtoja ollut heikentämässä. Nythän tämä linja jatkuu todella täällä virkasuhteiden puolella.

Niin kuin aikaisemminkin on tullut ilmi, niin kyllähän tämän lakiesityksen suurin ongelma liittyy siihen, että näitä toimenpiteitä tai niiden vaikutuksia ei voida kyllä perustella sen paremmin tilasto- kuin tutkimustiedollakaan. Sen sijaan, mistä enemmän on näyttöä, nämä esitykset kylläkin heikentävät ihmisten irtisanomissuojaa, lisäävät työelämän epävarmuut-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

ta ja epätasa-arvoa sekä jäykistävät työmarkkinoita vähentämällä halukkuutta työpaikan vaihdoksiin.

Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä siihen, mitä edustaja Paatero tuossa edellä totesi. Otan nyt vaan vielä yhden asian esille täältä liittyen tähän koeajan pidentämiseen. Todella myös sitten julkisella puolella työnantajan olisi siis mahdollista pidentää koeaikaa esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, että viranhaltija on ollut vaikkapa perhevapaalla koeajan aikana, ja tämän takia oltaisiin pidentämässä sitten koeaikaa. Jokainen ymmärtää, kun puhutaan naisvaltaisista aloista, että ei tämä varmaan tasa-arvon kannalta nyt kovin hyvä signaali ole. Kun enemmänkin olemme yrittäneet viedä Suomea siihen suuntaan, että meillä työmarkkinoillakin tilanne menisi parempaan suuntaan, että olisimme tasa-arvoisemmassa asemassa, niin tällaisilla muutoksilla hallitus on kyllä taas vetämässä mattoa jalkojen alta esimerkiksi tuoreilta äideiltä.

16.21 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Räsänen juuri tässä toi sen keskiön, että mitä me olemme tekemässä taas. Meidän pitäisi pystyä edistämään tasa-arvoisuutta, joten mitä tämä hallitus sitten tekee tälläkin esityksellä? On jollakin tavoin käsittelemätöntä se, että puhutaan toisaalla toista ja sitten kuitenkin ollaan tekemässä toisenlaisia päätöksiä ja lakiesityksiä, joilla ei mahdollisteta tätä miesten ja naisten tasa-arvoisuutta.

Näin Miesten viikkona tietysti haluaisin korostaa miestenkin tasa-arvoisuutta tässä keskustelussa. Mutta niin kuin edustaja Paatero erittäin hyvässä puheenvuorossaan toi esille, niin kyllä meidän pitäisi nähdä tämä kokonaisuus: mitä ovat työsuhteet, mitä on määräaikaisuus ja mikä on se työsuhteturva? Kyllä meidän ihan oikeasti, vaikka meitä nyt on tässä vain muutama edustaja salissa, [Juho Eerolan välihuuto] — niin kuin sieltä puolelta sanottiin — pitää nähdä tämä kokonaisuus. Pitää nähdä kokonaisuuksia eikä vain se, mitä ollaan tekemässä.

16.22 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tuossa edellisessä puheenvuorossa oli niin painokasta sanottavaa, että meinasi kuitenkin se tärkein unohtua eli se, että kannatan tätä edustaja Paateron tekemää esitystä, jotta tämä toinen lakiehdotus hylättäisiin.

Arvoisa puhemies! Ehkä tähän voi vielä todella todeta sen, että jos meillä julkilausuttuna tavoitteena on — niin kuin olen kuullut, että kaikilla puolueilla on siihen suuntaan — että työelämästä pitäisi saada entistä tasa-arvoisempi, tasa-arvoisempi kuin se tänä päivänä on, niin se vaatii kyllä sitten erilaisia tekoja sen puolesta. Ja nyt on todella tilanne se, niin kuin edustaja Myllykoski hyvin totesi, että sanat ja teot eivät kyllä tässä hallituspuolueilla kohtaa. Toivoo sopii, että tämän myös sitten ihmiset muistavat, kun siirrymme ensi keväänä kohti vaaleja ja sitten ihmiset saavat päättää, minkälaisella politiikalla tästä sitten jatketaan eteenpäin.

Ja toivon mukaan, arvoisa puhemies, koittaa vielä se aika, kun näissä työehdoissa ei aina mentäisi siihen suuntaan, että mitä pyritään heikentämään, vaan olisimme joskus myös sitten sillä puolella, että katsoisimme, missä työehdoissa voitaisiin parantaa asioita, jotta meillä tämä työelämän laatu kokonaisuudessaan Suomessa paranisi, niin työsuhteiden osalta kuin virkasuhteidenkin osalta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 12/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 12/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja Eerola, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.24 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys 64, pelastuslain muuttaminen eli nämä nuohouskuviot. — Suurimmassa osassa maata, niin kuin tiedämme, on ollut käytössä piirinuohousjärjestelmä, jossa alueen pelastustoimi on kilpailuttanut ja valinnut alueelle toimivat nuohousyritykset sekä päättänyt edelleen nuohouksen hinnasta. Piirinuohousjärjestelmästä on nyt jo kuitenkin luovuttu osassa maata. Näillä ehdotetuilla pelastuslain muutoksilla siirrytään Suomessa nuohouspalvelujen vapaaseen tarjontaan ihan koko maassa. Alueen pelastustoimelta on tarkoitus poistaa velvoite huolehtia nuohouspalvelujen järjestämisestä, ja samalla piirinuohoukseen liittynyt hintasääntely on myöskin tarkoitus lopettaa.

Valiokunta tähdentää, että nuohoustyön sisältöön ja nuohouksen määräväleihin ei tässä ehdoteta nyt minkäänlaisia muutoksia. Nuohous on tehtävä riittävän usein ottaen huomioon tulisijan käyttöaste, rakenne ja käytetty polttoaine. Vakituiseen asumiseen käytetyissä rakennuksissa tulisijat ja savuhormit on nuohottava vähintään vuoden välein, kuten tähänkin asti, ja vapaa-ajan asumiseen käytetyissä rakennuksissa kolmen vuoden välein, ja sekin on niin kuin nykyisellään. Myös rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuus huolehtia nuohouksesta säilyy entisenlaisena.

Tämän nykyisen piirinuohousjärjestelmän mukaisella pelastustoimen järjestämisvastuulla ja siihen liittyvällä hintasääntelyllä on pyritty turvaamaan kohtuullisen hintaisten nuohouspalvelujen saatavuus myöskin haja-asutusalueilla. Tämän saadun selvityksen mukaan palvelujen saatavuudessa ja laadussa on ollut jossain päin Suomea jonkin verran ongelmia. Millään alueella ei ole kuitenkaan tarvinnut turvautua siihen, että pelastuslaitos olisi tuottanut nämä nuohouspalvelut täysin omana työnään.

Nuohousta koskevan sääntelyn tavoitteena on jo pitkään ollut korostaa kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden omaa vastuuta paloturvallisuudesta sekä keventää yritystoimintaa koskevaa sääntelyä mahdollistamalla palvelujen vapaaseen tarjontaan perustuvaa nuohousjärjestelmää. Näillä nyt ehdotetuilla muutoksilla tätä pyrkimystä entisestäänkin korostetaan, kun piirinuohousjärjestelmästä luovutaan kokonaisuudessaan.

Uudistuksen taustalla vaikuttavat myöskin EU:n palveludirektiivin ja voimassa olevan hankintalainsäädännön olemassa olevat vaatimukset. Valiokunta toteaa, että ehdotettu sääntely selkeyttää järjestelmää valtakunnallisesti. Sopimusperusteinen järjestelmä lisää asiakkaan mahdollisuuksia valita omatoimisesti nuohouspalvelun tuottaja itse toivomallaan aikataululla.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Tämän hallituksen esityksen valmistelussa on arvioitu, että nuohouspalvelujen saatavuus toteutuu riittävällä tavalla markkinaehtoisestikin ilman, että palvelujen järjestämistä vastuusta on tarpeen sen kummemmin säädellä. Piirinuohouksen loppumisen myötä nuohousyritysten elinkeinon harjoittamista koskeva sääntely kevenee, minkä uskotaan parantavan yritysten toimintaedellytyksiä ja helpottavan uusien yritysten tuloa tälle alalle. Myös toimiminen osa-aikaisesti nuohousyrittäjänä on aiempaa helpompaa tämän uuden käytännön myötä.

Nuohousalan yrityksiä on nykyisin noin nelisensataa valtakunnallisesti. Näistä suurin osa on toiminut piirinuohousyrityksinä. Valtaosa nuohousyrityksistä on pieniä, paikallisesti toimivia yrityksiä. Tämä ala työllistää tällä hetkellä noin 700—800 nuohoojaa, eli tästä voi laskea helposti, että yhtä yritystä kohden on suunnilleen kaksi kappaletta työntekijöitä. Tämän uudistuksen odotetaan lisäävän näitten nuohousyritysten määrää ja sitä kautta myös työllisyyttä, kun yritystoiminnan aloittaminen on jatkossa mahdollista ilman nuohouspiirin kilpailutuksen voittamista.

Tähän uudistukseen liittyy kuitenkin myös palvelujen saatavuuteen ja nuohouksen kattavuuteen liittyviä riskejä, ja tästä syystä valiokunta painottaakin, että keskeistä uudistuksen toteutumisessa on, että nuohouspalveluiden osalta selvitetään se, onko nuohousrekisterille jatkossa tarvetta, sekä se, miten nuohouspalvelujen asiakas voi varmistaa sen, että tämä henkilö, joka tulee tarjoamaan näitä nuohouspalveluja, täyttää nuohoojan kelpoisuudelle asetetut vaatimukset ja että hän on muutenkin rehellinen, ettei hän vie — voisiko tässä käyttää sellaista ilmaisua — tuhkatkin pesästä.

Tähän valiokunnan mietintöön jätettiin myöskin vastalause. Olin siinä itsekkin mukana, mutta kun huomaan, että edustaja Paaterokin on paikalla, niin jätetään se hänen esiteltäväkseen. Mutta tämä valiokunnan lausumaehdotus ihan suoraan luettuna kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa nuohousta koskevan lainsäädännön uudistamisen vaikutuksia erityisesti paloturvallisuuteen sekä nuohouspalvelujen saatavuuteen, laatuun ja hintaan. Uudistuksen toimeenpanosta on annettava kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä. Lisäksi eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko nuohousrekisterille jatkossa tarvetta sekä miten nuohouspalvelujen asiakas voi varmistaa, että palveluntarjoaja täyttää nuohoojan kelpoisuudelle asetetut vaatimukset.”

16.31 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslakia siten, että alueen pelastustoimelta poistettaisiin velvoite huolehtia nuohouspalvelujen järjestämisestä alueellaan. Tämä tarkoittaisi elinkeinon harjoittamista rajoittavan piirinuohousjärjestelmän ja nuohouspalvelujen hintasääntelyn loppumista, ja erityisesti tämä seikka aiheuttaa pelkoja ihmisten keskuudessa. Myös se, että ajatellaan kenen tahansa pääsevän nuohoamaan vanhusten omakotitalojen savupiippuja ikkunanpesun ohella, aiheuttaa huolta.

Suomessa on yhteensä noin 1,27 miljoonaa nuohottavaa kiinteistöä, joista 74 prosenttia on asuinrakennuksia ja 25 prosenttia vapaa-ajanasuntoja. Nykyisillä nuohousväleillä nuohous tulisi tehdä vuosittain hieman yli miljoonassa kiinteistössä. Nuohouksen muuttamista on valmisteltu kauan, jo vuodesta 2012. Tällä hetkellä pelastuslaki vaatii rakennuksen omistajaa ja haltijaa huolehtimaan, että tikkaat ovat kunnossa ja tulisija sekä savuhormi on nuohottu tietyin väliajoin. Lisäksi alueen pelastustoimi päättää nuohouspalvelujen järjestämisestä alueella.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Mikään pelastuslaitos Suomessa ei ole tuottanut nuohousta omana työnään, vaikka se olisi ollut lain mukaan mahdollista. Sen sijaan yleisin palvelun järjestämisen tapa on piiri-nuohousjärjestelmä, eli pelastuslaitos kilpailuttaa nuohouksen piireittäin tietyille palveluntuottajalle. Valittu nuohojayritys noudattaa pelastuslaitoksen sopimaa taksaa, ja sillä on velvollisuus tarjota nuohousta kaikkiin alueensa kohteisiin, myös esimerkiksi haja-asutusalueiden mökkeihin. Vastaavasti sillä on yksinoikeus lakisääteiseen nuohoukseen piiri-alueella. Asiakas voi silti ostaa lisänuohouksia miltä yritykseltä haluaa. Kolmas vaihtoehto on sallia, että rakennuksen omistaja tai haltija ostaa nuohouksen itse joltain palveluntuottajalta. Tätä on ollut koekäytössä muutamilla alueilla.

Esityksen pelkona pidetään hintapainetta, mikäli nuohooja ei enää tarjoa palveluitaan asuinalue kerrallaan. Lisäksi pelätään, ettei yrittäjiä kiinnosta tarjota palveluita sivussa oleviin kohteisiin tai palvelun hinta matkakuluineen nousee heille liian korkeaksi. Joka tapauksessa nuohottavien kohteiden määrä harvaan asutulla alueella on vähentynyt asutuksen vähentyessä ja taajamissa se on kasvanut, koska yhä useammassa omakotitalossa on tulisija. Oikeastaan jokaiseen omakotitaloon tulisi vaatia jonkinlainen tulisija. Se olisi Suomen kaltaisessa kylmässä maassa viisautta.

Tämän esityksen mukaan nuohoustyön sisältöön ja nuohouksen määrän väleihin ei ehdoteta muutoksia. Nuohous on tehtävä edelleen riittävän usein ottaen huomioon tulisiijan käyttöaste, rakenne ja käytetty polttoaine. Vakituiseen asumiseen käytetyissä rakennuksissa tulisiijat ja savuhormit on nuohottava edelleen vähintään vuoden välein ja vapaa-ajan asumiseen käytetyissä rakennuksissa kolmen vuoden välein. Myös rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuus huolehtia nuohouksesta säilyy entisellään. Siihenkään ei tällä esityksellä olla tekemässä muutosta.

Tärkeää tässä koko uudistuksen toteutumisessa on, että nuohouspalveluja on jatkossakin saatavilla riittävästi ja kohtuulliseen hintaan koko maan alueella. Itse paloturvallisuuden kannalta on keskeistä, että kiinteistöjen omistajat huolehtivat nuohousvelvoitteestaan ja että nuohouspalvelun laatu säilyy hyvänä. Näistä asioista ei saa tinkiä. Mielestäni nuohouksen järjestämistavalla ei ole vaikutusta paloturvallisuuteen, vaan sillä, että nuohous ja tarkastus tehdään säännöllisesti ja ammattitaitoisesti. Nuohoojalla säilyy edelleen nykyinen ammattitutkintovaatimus. Nuohoojalla tulee siis olla jatkossakin nuohoojan ammattitutkinto tai talotekniikan ammattitutkinto, jossa on suoritettu nuohouksen osaamisala. Ihan kuka vain ei siis voi harrastaa nuohoustoimintaa.

Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että näin tärkeää lakimuutosta tulee seurata ja tehdä tarvittavia muutoksia jatkossa, mikäli niin katsotaan tarpeelliseksi. Pidänkin hallintovaliokunnan tekemää lausumaehdotusta tässä esityksessä erittäin hyvänä.

16.36 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten puheenjohtaja äsken kertoi, tähän on liittynyt varsin paljon kritiikkiä, ja niinpä olemme jättäneet sitten myöskin tähän vastalauseen, jossa on siis sosiaalidemokraattiset edustajat, vasemmistoliitto, vihreät ja perussuomalaiset, yhteinen vastalause. Emme esitä koko lakia hylättäväksi, koska siellä on muutama hyvä kohta, muun muassa ilmoitukset siitä, missä kunnossa tikkaat ja muut ovat katolla, ja ne ovat ihan perusteltuja.

Koko lakiesitys lähtee tämän hallituksen yleisestä ideologiasta siinä, että julkinen puoli ei voi enää tuottaa eikä julkinen puoli ole missään mukana vaan kaikki annetaan markkinoille ja bisnekselle. Näinhän on muun muassa kuntien puolelta jo tehty jätehuollon osalta, ollaan tekemässä työllisyyden palveluiden osalta, on romutettu työterveyshuolto ja nyt ol-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

laan pistämässä markkinoille sote-uudistus kokonaisuudessaan, tai suurelta osin, ja nyt siten yksi osa täällä on tämä nuohouksen osa.

Surullista on, että tämän jälkeen alueilla ei saada päättää, mikä olisi paras malli ja mikä olisi järkevin millekin alueelle. Tähän mennessä on siis ollut mahdollista tehdä niin. Aina-kin kahdella alueella on kokeiltu markkinaehtoista toimintaa, suurimmassa osassa Suomea järjestelyissä on piirinuohousjärjestelmä, ja sitten on vielä hätävarana ollut mahdollista pelastuslaitoksen järjestää nuohoustoimintaa. Nuohoukseen ei jätetty edes sitä kohtaa, mikä soten puolelle on kirjoitettu lakiin — sikäli mikäli se menee tässä talossa läpi — että jollei markkinaehtoista toimintaa ole, on julkisen puolen se järjestettävä, vaan tämän lain mukaan kielletään julkisen puolen järjestäminen. Elikkä en tiedä, mitä tapahtuu niillä osin maata, jos semmoisia paikkoja tulee, missä ei tule yhtään markkinaehtoista toimijaa ainakaan niillä hinnoilla, millä ihmiset voisivat sen ottaa. Se on sitten varmaan nähtävänä ja seurannassa tulevaisuudessa.

Vastuu tässä kohtaa siis siirtyy yhä enemmän ja enemmän sille kiinteistön omistajalle, ja nämä kysymykset, jotka tässä ovat jo tulleet esille, tulevat sitten kiinteistön hoitajan vastuulle: muistaa se, milloin näitä nuohouksia on edellisen kerran tehty, valvoa sen hintaa, koska nykyisin tämän uuden lain mukaan kenelläkään muulla ei ole siihen hintaan mitään sanottavaa elikkä hinta voi vaihdella riippuen muun muassa siitä, missä asuu, ja tässä kohtaa vaikkapa pitkällä etäisyydellä olevat tai saaristoiset alueet tulevat varmaan huomaamaan sen omassa palveluvalikoimassaan, että hinta on varmaan aika lailla toisenlainen heille kuin sitten alueilla, joilla on paljon kiinteistöjä. Samaten saatavuuden osalta on vastuu, elikkä markkinointia varmasti tulee, mutta toisaalta jos ei, niin sitten se on kiinteistön omistaja itse, joka etsii eri yrittäjiä saadakseen nuohouksen järjestettyä. Samoin kiinteistön hoitajat valvovat laadun itse, elikkä heillä pitää olla osaamista ja ymmärrystä, mitä nuohous oikeasti tarkoittaa, mitä siihen kuuluu ja mitä siihen ei kuulu, sillä jo nyt on jonkun verran tiedossa ylimääräisiä tarkastuksia tai puhdistuksia tai laitteiston läpikäyntejä, joilla ei ole mitään tekemistä paloturvallisuuden kanssa. Mutta näistä vastaa siis tämän jälkeen vain ja ainoastaan kiinteistön omistaja.

Muun muassa Etelä-Karjalassa tämä markkinaehtoinen malli on ollut toiminnassa, ja siellä monet käyttäjät ovat olleet sitä mieltä, että se on erittäin toimiva järjestelmä. Muutamien vuosien jälkeen varmaan nähdään, mikä on lopputulos, sillä nuohousten määrät ovat vähentyneet, eli onko sillä sitten tulevaisuudessa vaikutuksia paloturvallisuuteen. Nuohousten määrät vähenevät, vaikka me tiedämme, kuinka paljon ihmisillä nykyisin on takkoja ja kaikkea muuta, jopa ehkä enemmän kuin jonkun aikaa sitten. Elikkä paloturvallisuushan tässä on ollut aikanaan, kun tätä on tehty, se suuri kysymys, muutenhan tämän oltaisiin voitu ennen vanhaankin antaa olla ”jokainen ihminen nuohotkoon itseksensä” -järjestelmällä. Mutta on katsottu, että on tarvetta paloturvallisuuden vuoksi tehdä tällainen järjestelmä, joka nyt siis puretaan.

Nykyisessä mallissa siis on ollut mahdollisuus tehdä näillä kolmella eri järjestelmällä. Erityisesti tässä piirinuohousjärjestelmässä pelastuslaitos on vastannut tästä: kilpailuttanut, tarkastanut laadun, tarkastanut ammattipätevyydet, tarkastanut yrityksen taustat. Nyt tätä ei tee kukaan, paitsi se kiinteistön omistaja. Ja pelastuslaitos on tässä tapauksessa myöskin määritellyt sen hinnan: se hinta ei ole niiden kilometrien mukaan, missä se kiinteistö sattuu sijaitsemaan, vaan samalla alueella tai saman piirin sisällä on sama hinta. Samalla pelastuslaitos on pitänyt listaa kiinteistöistä, missä nuohous on suoritettu. Kaikkialla se ei välttämättä ole ollut ihan ajan tasalla, mutta joka tapauksessa nämä piirinuohoojat

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

ovat olleet velvollisia kertomaan, kuinka monessa ja missä kiinteistöissä on käyty. Tätä ei tule enää olemaan. Tämä peruutetaan tässä laissa.

Huoli meillä on myöskin siitä, että tässä kyllä edellytetään ammattipätevyyttä nuohoojilta mutta Suomeen ei vielä ainakaan haluta luoda rekisteriä, mistä sitten se ostaja eli se kiinteistön omistaja, joka nuohousta tilaa, voisi tarkistaa, onko tällä kyseisellä ihmisellä, joka itseään markkinoi nuohoojana, sitä ammattipätevyyttä. Keskustelimme tästä hallintovaliokunnassa pitkään, että pitäisikö se olla, ja nyt tähän tuli muotoilu, että tulevaisuudessa sitä harkitaan, pitäisikö tämä ammattirekisteri olla. Meillä on aika monessa hyvin merkittävissä ammatissa rekistereitä ja tietoja siitä, ketkä ovat oikeasti lääkäreitä, ja meillä on myöskin tietoja siitä, ketkä ovat insinöörejä, ketkä saavat suunnitella minkäkinlaisia siltoja tai taloja tai muuta, mutta nyt nuohoojien osalta tätä tietoa kuluttajalle ei haluta. Meillä on valitettavia kokemuksia ihan viime vuosilta tiedossa, kun me mietimme vaikkapa jätevesiasetusta, että mitenkö lähtivät ihmiset liikkeelle, myymään erilaisia jätevesijärjestelmiä [Puhemies koputtaa] kymmenientuhansien eurojen hinnalla ilman, että heillä oli minkäänkään pätevyyttä, ilman, että niillä vastaanottavilla kiinteistön omistajilla olisi ollut mahdollisuutta arvioida, onko tämä nyt järkevää toimintaa [Puhemies koputtaa] vai ei. Sen takia olisin toivonut, että tämä olisi säilynyt yhä edelleen. Ja toivon yhä edelleen, että tämä ammattirekisteri tähän tultaisiin liittämään. Samoin toivon, että tämä kiinteistörekisteri toteutuisi mahdollisimman nopeasti. [Puhemies: Aika!] Nyt on kerrottu, että kun tämä siirtyy digitaalisuuteen, niin voi olla, että tulevaisuudessa olisi rekisteri, mihin sitten ilmoitetaan, mitkä kiinteistöt on nuohottu ja mitkä eivät ole. Mutta tällä hetkellä sitäkään ei siis tule.

16.44 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! En itse ole ollut käsittelemässä tätä lainsäädäntöä eduskunnassa, mutta olen saanut muutamia yhteydenottoja näihin nuohouspalveluihin liittyen ja itse asiassa nimenomaan tästä, minkä edustaja Paatero minun mielestäni ihan aiheellisesti nosti esille, eli rekisteristä tai tiedosta, mistä voisi varmistaa sen ammattipätevyyden. Kyllä mielestäni sitä kannattaa vakavasti pohtia. Itse olisin valmis viemään sitä jo eteenpäinkin. Samassa yhteydenotossa tuotiin esille myös kuntotarkastukset, joissa on vastaavan tyyppisiä tilanteita, eli ei ole oikein tietoa, kuka niitä milläkin tavalla tekee, ja silloin tietysti se jää hyvin paljon palvelua tuottavan kertomuksen varaan, mikä on hänen osaamisensa ja minkälaisesta tarkastuksesta on kyse.

Itse olen opettaja ja olen esittänyt myös opettajille tällaista rekisteriä. Meillä ei itse asiassa ole tänä päivänä sellaista rekisteriä, mistä lapsen, koululaisen vanhemmat taikka isommat koululaiset tai lukiolaiset voisivat varmistaa esimerkiksi oman opettajansa pätevyyden. Meillä ei tällä hetkellä Suomessa valvota esimerkiksi sitä, minkälaisella koulustaustalla ollaan opettajan tehtävissä. Voidaan tehdä pitkiäkin sijaisuuksia ja olla epäpätevinä opettajan tehtävissä. Kyllä olisi oikeus ja kohtuus, että niissäkin olisi rekisteri, josta voisi katsoa. Olen itse tehnyt jo aikoja sitten esityksen opettajan ammattinimikkeen suojaamisesta niin, että se olisi käytössä vain niillä, jotka ovat koulutuksen siihen työhön saaneet. Se on yksi vaativimpia tehtäviä ja tärkeitä tehtäviä, joissa koulutus tulee kyllä nopeastikin näkyviin erityisesti silloin, kun oppilaissa on niitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea tai tarvitsevat jotain muutakin apua kuin sitä tavallista koulun arkea.

Arvoisa puhemies! Annan kyllä itse vahvan tuen tälle ammattipätevyysrekisterille myös nuohouspalveluiden osalta. Olisi hyvä, että tällaisissa asioissa voitaisiin varmistaa pätevyys rekisterin kautta ja näin tilaaja tietäisi saavansa sitä, mitä oli tilaamassa.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 31/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 14/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja Eerola, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.47 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunnan mietinnössä ehdotetaan hyväksyttäväksi laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. Ehdotetulla lainsäädännöllä pannaan kansallisesti täytäntöön niin sanottu rikosasioiden tietosuojadirektiivi.

Tätä ehdotettua lakia soveltavat poliisi, syyttäjät, yleiset tuomioistuimet, Rikosseuraamuslaitos, Tulli, Rajavartiolaitos ja monet muut toimivaltaiset viranomaiset. Lakia sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun kyse on rikoksen ennalta estämisestä, paljastamisesta, selvittämisestä tahi sitten syyteharkintaan saattamisesta. Lakia sovelletaan myöskin silloin, kun kyse on rikokseen liittyvästä syyttäjän toiminnasta, rikosasiain käsittelemisestä tuomioistuimessa, rikosoikeudellisen seuraamuksen täytäntöönpanemisesta taikka yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelemisesta tai sitten tällaisten uhkien ehkäisemisestä.

Lakia sovelletaan myöskin Puolustusvoimien, poliisin ja Rajavartiolaitoksen käsitellessä henkilötietoja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. Tämä säännös ei pohjaudu direktiiviin, vaan tältä osin kyse on meidän kansallisesta, ihan omasta ratkaisusta.

Tämä ehdotettu rikosasioiden tietosuojalaki on luonteeltaan yleislaki, eli sitä sovelletaan, jollei muualla lainsäädännössä säädetä jollakin toisella tapaa. Lakia soveltavilla viranomaisilla on myös hallinnonalakohtaista erikoissääntelyä.

Rikosasioiden tietosuojalaissa säädetään henkilötietojen käsittelyn yleisistä periaatteista, kuten käsittelyn lainmukaisuudesta, käyttötarkoitussidonnaisuudesta, tarpeellisuudesta ja virheettömyydestä. Laissa on myöskin erityissäännöksiä esimerkiksi jollain tavalla arkaluonteisiksi tiedoiksi katsottavien tietojen käsittelystä. Lisäksi laissa säädetään rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän vastuusta, rekisteröidyn oikeuksista, tietoturvasuudesta, tietosuojavastaavasta, vaatimuksista, joita tulee noudattaa, kun henkilötietoja siirretään kolmansiin maihin, edelleen lain noudattamisen valvonnasta ja oikeussuojakeinoista ja seuraamuksista. Lain noudattamista valvoo tietosuojavaltuutettu.

Samanaikaisesti tämän direktiivin kanssa on annettu EU:n yleinen tietosuojasetus, johon liittyy toinen hallituksen esitys, jota itse asiassa käsitellään ihan tässä kohta. Rikosasioiden tietosuojalaissa tarkoitetut viranomaiset soveltavat tätä tietosuojasetusta ja sitä

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

täydentävää kansallista lainsäädäntöä silloin, kun on kyse muusta kuin tämän direktiivin alaan kuuluvasta henkilötietojen käsittelystä.

Rikosasioiden tietosuojalakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä meillä tuli esille useita, esimerkiksi rekisteröidyn oikeussuojakeinoihin liittyviä kysymyksiä, jotka tulivat esille myös tämän kohta seuraavan hallituksen esityksen numero 9 yhteydessä. Hallintovaliokunta pitää lainsäädännön selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi perusteltuna, että kansalliset lainsäädäntöratkaisut ovat näiden kysymysten osalta mahdollisimman yhtenäisiä.

Mainittujen esitysten välillä on myös perusteltujakin eroavaisuuksia. Merkitystä on muun muassa sillä, että toisin kuin tätä tietosuoja-asetusta ja sitä täydentävää kansallista lainsäädäntöä, mihinkä viittasin äsken, joita sovelletaan sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, tätä ehdotettua rikosasioiden tietosuojalakia soveltavat lähtökohtaisesti vain ja ainoastaan siihen valitut viranomaiset.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti nämä lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, tämä 1. lakiehdotus kuitenkin vain, mikäli valiokunnan 48 ja 61 §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Lisäksi myös lakivaliokunta on antanut esityksestä lausunnon.

Hallintovaliokunta puoltaa, arvoisa puhemies, hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä valiokunnan mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 31/2018 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 9/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 13/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja Eerola.

Keskustelu

16.53 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tosiaan käsittelyssä tämä HE 9, mihinkä edellisessä puheenvuorossani jo vähän viittasinkin. Tässä hallintovaliokunnan mietinnössä on kyse EU:n tietosuoja-asetusta täydentävästä kansallisesta lainsäädännöstä. EU:n tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, ja siinä säädetään muun muassa rekisteröidyn oikeuksista sekä rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän velvollisuuksista. Tämä asetusta jättää kuitenkin tiettyjä mahdollisuuksia joihinkin kan-

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

sallisiin poikkeuksiin ja sitten tarvittaviin täsmennyksiin, joista säädetään tällä ehdotetulla tietosuojalailla.

Kansallista liikkumavaraa ehdotetaan käytettäväksi sellaisissa tilanteissa, joissa nykyisen henkilötietolain kumoamisesta seuraisi tarve kansalliseen säätelyyn, esimerkiksi vaikkapa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen säilyttämiseksi eräissä tilanteissa tai tietellisen tutkimuksen edellytysten säilyttämiseksi mahdollisimman pitkälle nykyisen, hyväksi havaitun kaltaisina. Kansallista liikkumavaraa on mahdollista käyttää myös myöhemmin, esimerkiksi kun annetaan erityislainsäädäntöä.

Tähän kansalliseen liikkumavaraan liittyy myöskin ikäraja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta suoraan lapselle. Valiokunta puoltaa hallituksen ehdottamaa 13 vuoden ikärajaa. Tätä nuorempi lapsi tarvitsisi vanhempien suostumuksen näitten henkilötietojen antamista edellyttävien palvelujen käyttämiseen. Suomessa tämä lapsen ikäraja olisi siten siis alempi kuin tietosuoja-asetuksessa säädetty raja — siellä tietosuoja-asetuksessa se on siis 16 vuotta. Suomen ikäraja vastaisi muitten Pohjoismaitten, siis lähinnä Ruotsin ja Tanskan, linjaa. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä toimia, joilla vaikutetaan siihen, että lapset ja nuoret voivat toimia turvallisesti tuolla verkon ihmeellisessä maailmassa. Valiokunta on korostanut muun muassa mediataitojen merkitystä ja verkkopalveluiden käyttöehtojen ymmärrettävyyttä.

Tämä tietosuoja-asetus sisältää myöskin velvoitteita näille jäsenvaltioille. Esimerkiksi pitää nimetä kansallinen valvontaviranomainen ja säätää siihen liittyvistä asioista. Tämän lisäksi on sovittava yhteen tietosuoja-asetuksen mukainen henkilötietojen suoja eräiden muiden oikeuksien, kuten vaikkapa sananvapauden ja julkisuusperiaatteen, kanssa. Ehdotus tietosuojalaiksi sisältää myös näitä koskevat ehdotukset.

Lisäksi ehdotetun tietosuojalain nojalla tämä tietosuoja-asetus tulisi eräin rajauksin sovellettavaksi myöskin silloin, kun henkilötietojen käsittely jäisi tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on antanut tässä asiassa kaksi lausuntoa.

Ensimmäisen lausunnon mukaan nämä lakiehdotukset voidaan käsitellä ihan tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, ensimmäinen lakiehdotus kuitenkin vain, mikäli valiokunnan sen eduskunnan valtiopäivätoimintaan kohdistuvasta soveltumisalasta, valvontaviranomaisen ylimpiin laillisuusvalvojiin kohdistuvasta valvontavallasta, hallinnollisten seuraamusten määräämismenettelystä sekä henkilötietolain kumoamisesta tekemät tämmöiset valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon, eli vain siinä tapauksessa.

Hallintovaliokunta pyysi perustuslakivaliokunnan lausuntoa vielä lisäksi hallinnollisen seuraamusmaksun määräämiseen liittyvästä sääntelykokonaisuudesta. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan hallintovaliokunnan lausuntopyynnön liitteenä olleet pykäläehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta kuitenkin edellytti myös muiden, erityisesti oikeusturvaan liittyvien huomautusten huomiointia tässä mietinnössä. Lisäksi valiokunta on antanut esityksestä lausunnon.

Perustuslakivaliokunnan lausuntojen johdosta hallintovaliokunta ehdottaa tätä käsillä olevaa lakiehdotusta muutettavaksi muun muassa siten, että seuraamusmaksun määrää tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun yhdessä muodostama ikään kuin seuraamuskollegio. Tätä seuraamusmaksua koskeva päätös tehtäisiin esittelystä, ja siihen saisi hakea muutosta valittamalla asiasta hallinto-oikeuteen.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Hallintovaliokunnan näkemyksen mukaan käsillä olevassa ehdotuksessa on hallituksen esitys, lakivaliokunnan lausunto ja muu asiassa saatu selvitys huomioiden huolehdittu muiltakin osin oikeusturvaa parantavista menettelyistä. Näistä keskeisimpiä ovat muun muassa äänestysmenettelyn sääntely, muutoksenhakuoikeus seuraamusmaksupäätöksestä, sitten lisäksi seuraamusmaksun ja sen täytäntöönpanon vanhentuminen, päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus lainvoimaisena, hallinnon yleislakien soveltaminen menettelyyn, viranomaisen selvitysvastuu ja näyttövelvollisuus ja niin edelleen. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan tähän sääntelyyn selkeytyksiä ja moninaisen terminologian täsmennyksiä. Oikeusturvanäkökohtien kannalta tärkeitä ovat myös rangaistussäännöksiin tehtävät tarkennukset.

Hallintovaliokunta tässä mietinnössä korostaa, että tietosuojasääntelyn soveltamista helpottamaan tulee olla tarjolla ymmärrettävää ohjeistusta ja erinäistä ymmärrettävää neuvontaa myöskin. Lisäksi meidän valiokunta katsoo, että resurssien riittävyttä tietosuojaasetuksen täytäntöönpanoon tulee seurata oikein aktiivisesti ja tarpeen vaatiessa sitä pitää myöskin olla mahdollista tarkistaa.

Henkilötietojen suojan toteutumisen ja valvonnan tehokkuuden kannalta on erinomaisen välttämätöntä, että Tietosuojavaltuutetun toimiston resurssien riittävyys taataan myöskin jatkossa.

Lakiehdotus sisältää myös muutosehdotukset eduskunnan valtiopäivätoimintaa ja ylimpiä laillisuusvalvojia koskevien valtiosääntöoikeudellisten huomautusten osalta.

Perustuslakivaliokunta on myöskin edellyttänyt, että hallintovaliokunnan on siirtymäsäännöksin varmistettava, että henkilötietojen suojaa koskevan yleislainsäädännön soveltamisala on kattavaa myös ennen poliisidirektiivin eli rikosasioiden tietosuojadirektiivin toimeenpanoon liittyvän lain voimaantuloa, mikäli tietosuojalakiehdotus hyväksytään ennen sitä.

Arvoisa puhemies! Tässä olisi vaikka kuinka paljon tähän mietintöön liittyen vielä kerrottavaa ja näin, mutta luulen, että tässä on nyt tullut tärkeimmät ja suurin osa kuulijoista on ihan tyytyväisiä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 9/2018 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaisesta ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmästä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 155/2018 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 24/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 155/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Maanmittauslaitoksesta

Hallituksen esitys HE 89/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 89/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Alankomaiden kanssa Aruban osalta automaattisesta tietojenvaihdosta säästöjen tuottamista korkotuloista tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 168/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 168/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjoismaiden välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 169/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2018 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Ensin päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 14/2018 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksen muuttamisesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 169/2018 vp tarkoitetun pöytäkirjan sopimuksen muuttamisesta. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 169/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 34/2018 vp Mikko Savola kesk ym.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.06 Mikko Savola kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on siis lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta. Tässä aloitteessa ehdotetaan, että toiminimiyrittäjä saa vähentää verotuksessa vuosittain korkeintaan 400 euroa liikunta- ja kulttuuritoiminnasta aiheutuneista kuluista.

Yritysmuoto asettaa yksinyrittäjät eriarvoiseen asemaan hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen tukemisessa. Osakeyhtiössä ja henkilöyhtiössä työtä tekevä yrittäjä voi maksaa itselleen rahapalkkaa ja luontoisetua. Halutessaan hän saa omaehtoisen kulttuuri- ja liikunta-toiminnan rajatusti verovapaasti, kuten muutkin yrityksen työntekijät. Yrittäjä on palkansaajiensa kanssa samalla viivalla.

Liikkeen- tai ammatinharjoittaja eli niin sanottu toiminimiyrittäjä ei voi olla itsensä työntekijä ja näin ollen palkansaaja. Siksi omaehtoisen liikunta- ja kulttuuritoiminnan kustannuksetkaan eivät voi olla hänen osaltaan verovapaita. Toiminimiyrittäjä vastaa itse yrityksensä toiminnasta, jolloin hyvinvoinnin ja jaksamisen merkitys korostuu.

Kansantalouden rahavirroissa yksinyrittäjän tuloverotuksessa vähennyskelpoinen seteliosto ei jäisi pelkäksi tappioksi verotuotoissa. Yrittäjä maksaa setelipalvelun tuottajalle tilauksestaan, ja setelintekijän liikevaihto kasvaa. Liikuntasetelin käyttäessään yksinyrittäjä ostaisi palvelun yritykseltä, joka tulouttaa saamansa setelit liikevaihtoonsa ja maksaa siitä tuloveron, ja setelillä palvelun ostaneen yksinyrittäjän tavoitteena on kohentuneen työkyvyn myötä kasvattaa liikevaihtoaan.

Työn muutoksessa on huolehdittava työkyvyn ylläpitämisestä. Tämän on kosettava myös lähes 200 000:ta yksinyrittäjää. Yksinyrittäjien merkitys yhteiskunnalle, taloudelle ja työllisyydelle kasvaa. Yksinyrittäjät tarjoavat työtä toisille yrityksille sekä työllistävät itsensä ja kasvaessaan muitakin. Liikunta- ja kulttuurisetelin mahdollistaminen toiminimiyrittäjille olisi merkittävä teko yrittäjien hyvinvoinnin ja työkyvyn tukemiseksi. Yksinyrittäjät toimivat usein itseään säästelemättä jaksamisen äärirajoille, ja myös itsestään huolehtimisesta pitää kantaa huolta, ja tähän tarvitaan kannusteita. Siihen tämä verovähennysoikeus kulttuuri- ja liikuntasetelien osalta on paikallaan.

Tämän aloitteen allekirjoittajina on lisäksi kolme kollegaa: edustaja Heikkinen, edustaja Pakkanen ja edustaja Pirttilahti. Tässä lakiesityksessä esitämme, että eduskunta hyväksyy seuraavanlaisen lakiehdotuksen.

Laki tuloverolain muuttamisesta 30 b § Yrittäjän liikunta- ja kulttuurivähennys, joka kuuluu näin: ”Liikkeen- tai ammatinharjoittaja, joka harjoittaa yritystoimintaa toiminimellä, saa vuosittain vähentää korkeintaan 400 euroa omaehtoisesta liikunta- tai kulttuuritoiminnasta aiheutuneista kuluista. Tässä momentissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan käyntiä museossa, teatterissa, oopperassa, elokuvateatterissa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai muussa vastaavassa eri taiteenaloihin liittyvässä tapahtumassa tai tilaisuudessa. Kulttuuri-toimintana pidetään myös käyntiä tiedekeskuksessa ja urheilutapahtumassa sekä osallistumista ohjatulle toiminnalliselle taidekurssille.”

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

Rouva puhemies! Toivon aloitteelle myönteistä käsittelyä valtiovarainvaliokunnassa ja sen etenemistä myös varsinaiseksi lainsäädännöksi. Asia on tärkeä ja koskettaa hyvin mon-
taa itsensä likoon laittavaa yksinyrittäjää. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 165/2018 vp

Toimenpidealoite TPA 52/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 8/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 98/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 15/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 111/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 109/2018 vp

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 141/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 128/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 14/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle yleissopimukseen tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn sähköistä rahtikirjaa koskevan lisäpöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi tiekuljetussopimuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 156/2018 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.11.2018 pidettävään täysistuntoon.

22. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 7.11.2018 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen